

ZADNJE DNI PO SVETU

5 stališča naše države je treba šteti med najvažnejše dogodke zadnjih dni brez dvoma

OBISK NAŠEGA MARSALA TITA V TURCIJI.

V prijateljski doželi so pripravili našemu predsedniku najsvetanejši sprejem. To dejstvo, kakor obisk sam po sebi, predstavlja enega krepkih demantov tistih vesti iz Italije in drugod, ki so vedela povedati, da je zveza Jugoslavije, Turčije in Grčije pred razsulom in podobno in katerih prozorna vsebina je imela edini namen, povzročiti škodo naši državi predvsem na ugledu, ki ga zaradi svoje dosledne miroljubne politike uživa v svetu.

Štrni svet pa je v teh dneh priča priprav na

KONFERENCO V ŽENEVI,

v katerih se posebno vneto udeležuje ameriški zunanji minister Dulles. Da bi konsolidiral zapadne vrste in dosegel enotnost zapadnega sveta na konferenci, se je odpravil v London in Pariz. V prvotimenovanem mestu ni dosegel, ko se je zavzemal za »enoten nastop« v Indokini, s čimer je mišljena intervencija ZDA v indokitajski zadevi, večjega uspeha. Angleži so ga napotili v Pariz, ki da je kompetenten za reševanje indokitajskega vprašanja. Gre namreč za prvo stopnjo tega »enotnega nastopa« — na deklaracijo zapadnih sil Kitajski, da naj prekinje podpiranje indokitajskih upornikov, s čimer bi se ustvarili predpogoji za ustavitve indokitajске vojne.

Ocenjujoč priprave na ženevsko konferenco ob teh dejstvih je vsak optimizem na njen uspeh najbrž močno iluzoren, prav tako kakor

AVSTRILJSKI UPI NA NEODVISNOST.

Ki jih gojijo avstrijski politiki pred odhodom svojega kanclerja Raaba v Vel. Britanijo, kjer bo ponovno opozoril svet na to vprašanje.

In kako napreduje ustvarjanje evropske obrambne skupnosti? Jasno je, da je v tem pogledu odločilnega pomena stališče Francije, ki pa je silno neopretno. Kako daleč segajo nasprotja, se najbolje vidi ob primeru

MARSALA JUINA.

Ki se je postavil v odkriti opoziciji ter postavil s tem na kocko vse svoje položaje v francoski vojski in severno-atlantskem paktu. Vendar obstaja le malo verjetnosti, da bi proti EOS usmerjeni Francozi še dalje časa uspevali, ker tarajo Francozi mnoge skrbi, katerih zdravilo je najti le pri Amerikaneh — prav ti pa EOS v prvi vrsti forsirajo.

Nas pa zanima tudi stanje na tako imenovanem Svobodnem tržiščem ozemlju, kjer

SLOVENSKIM KMETOM ZOPET JEMLJEJO ZEMLJO.

da bi na njej zgradili bivališča za italijanske naseljence in tovarniške objekte, v katerih bi jih zaposlili. Slovenci na Tržaškem upotavljajo, da so jim v letih zavezniške vojaške uprave vzeli celo več zemlje, kakor so je vzeli fašisti v dvajsetih letih pred drugo svetovno vojno.

V gasilska društva spadajo ljudje, ki so se izkazali z delom v Socialistični zvezi

V vrsto zanimivih zborov 68 Prostovoljnih gasilskih društev v okraju spada nedvomno tudi okrajni gasilski zbor z dne 4. aprila t. l., ki je uspešno opravil svoje nalogo v celotnem obsegu dnevnega reda, predvsem pa je sestavil dokaj konkreten delovni program novizvoljenemu trdnemu upravnemu in nadzornemu odboru ter zagotovil vsem Prostovoljnim gasilskim društvom v okraju nadaljnji napredek in razvoj.

Glede na vsebino tega zbora, na poročila, večji del diskusije, predloge in sklepe je lahko trditi, da je ta zbor v celoti uspel, ker je uveljavil vrsto predlogov trezno misleče večine delegatov upoštevajoč predloge iz poročila sekretarja organizacijskega oddelka Okrajne gasil. zveze tov. Vratiča Jožeta namestnika načelnika tov. Bol-

ja, v kateri je mesto široko razgledanim, sposobnim, zavednim in prostovoljnim borcem, čuvarjem in graditeljem našega ljudskega bogastva. Gasilci, ki niso člani Socialistične zveze, ki jim je delo za socializem tuje, ne spadajo v vrste članov te organizacije. To jim je treba v vseh društvih, kjer so taki člani, odkrito povedati in jih tudi črtati iz društev. Kdor nima srca in duše za to, kar danes gradimo in ustvarjamo, ne spada v gasilske vrste. O liku gasilca sta diskutirala tov. Klemenčič, podpredsednik repub. Gasilske zveze in član OK ZKS tov. Predanič Jože. Z glasovanjem je bil potrjen predlog, naj v bodoče gasilska društva sprejemajo v svoje vrste le tiste kandidate, ki bodo v organizacijah Socialistične zveze z delom, zavestjo in do-

Gorišnica, ki se na zboru s takim načinom pač niso izkazali ter so doživeli tudi primeren poraz. Naše ljudstvo daje gasilstvu iz skupnih sredstev milijone za čim hitrejšo zgraditev in obvarovanje našega gospodarstva, ne daje pa s tem pravice protiljudskim elementom, da bi s temi sredstvi gospodarili po svoje, v škodo napredka naše domovine in v korist škodoželjne klerikalne in ostale reakcije.

Zelo plodna je bila diskusija o predlogih glede bodočega tekmovanja med sektorji, pregledu članskih vrst glede pripadnosti organizacijam, o seminarjih po sektorjih, o tehnični usposobitvi strojnikov, o konzultacijah častnikov in podčastnikov, o gasilskih praporih iz predaprilske Jugoslavije, o pristopanju mladine v gasilska

Motiv s prejšnje ga obnove zbora

carja Stefana in ostalih poročil ter predloge iz diskusij. Na tem zboru je bilo dovolj jasno in razločno izraženo, da je mogel vsak delegat doumeti, da gasilska društva niso in ne morejo biti »nepolitične«, samo strokovne organizacije, ki bi dopuščale v svojih vrstah vpliv reakcionarnim klerikalnim elementom zato, da se članstvo ne bi vzgajalo v duhu socialističnega gasilstva, temveč da so organizacije, ki imajo prav tako kot druge množične organizacije Socialistične zveze poleg naloge strokovnega usposabljanja članstva tudi nalogo vzgajati gasilce v zavedne socialistične borce za graditev našega gospodarstva in obvarovanje življenj ter ljudske imovine.

Cepprav je zbor obravnaval številna vprašanja iz notranjega življenja in dela ter izkušnje organizacij se je le treba ustaviti pri analizi pripadnosti gasilcev raznim društvom, predvsem pa Socialistični zvezi. Po zaslugi 50 društev, ki so to analizo napravila, se namreč vidi, da 37% članov nikjer ni včlanjenih (od 2127 članov nevčlanjenih 828). Jasno je da gre pri tem številu gasilcev za vdor »nepolitikov« v gasilske vrste in za ljudi, ki tekem 10 let po osvoboditvi niso hoteli doumeti, da je naše novo jugoslovansko gasilstvo organizaci-

bro voljo dokazali, da spadajo med čuvarje naše ljudske imovine. Od takih članov potem ni mogoče pričakovati, da bi vrednotili ta humana in patriotska društva kot organizacije, ki nimajo ničesar skupnega s socializmom in da lahko prav zato njeni člani nosijo stare gasilske prapore raznih barv, trakov in napisov v procesijah in drugih verskih obredih. Naša družba, naša domovina potrebuje gasilce z jasno, socialistično perspektivo, ne pa gasilce, ki mislijo, da se da v tej uniformi in v tej službi uganjati preživelu reakcionarno in klerikalno politiko.

Nekaj delegatov je prišlo na zbor z dokaj nelskrenimi nameni in tudi diskusijo, iz katere se je dokaj očitno izražala borba za stolčke v Okrajni gasilski zvezi. To se je odražalo iz njihove diskusije, ki so jo načeli v zvezi z razdeljevanjem sredstev za okrepitev gasilskih društev in v zvezi s pomočjo, ki jo izkazujejo močnejši gasilski centri krajem s tehnično manj opremljenimi društvi v slučaju požarov, zraven tega pa so pripravili in prinesli na zbor posebno kandidatno listo za upravni in nadzorni odbor. Razumljivo je, da s predlogi, ki jih niti niso znali utemeljevati, niso prodrli niti do glasovanja. S tem se je bavilo predvsem nekaj gasilcev iz centra

društva itd. Večina teh predlogov je bila potrjena z glasovanjem. Volitve novega upravnega in nadzornega odbora ter delegatov za republiški zbor, ki so bile javne, so pokazale, da je bila večina delegatov za to, da zavzamejo vodilna mesta v Okrajni gasilski zvezi delavnici, zavedni in požrtvovalni gasilci, ki bodo sposobni izvršiti vse naloge in sklepe, ki jih je sprejel ta zbor. Novoizvoljeni upravni in nadzorni odbor sta zagotovila zboru, da bosta storila vse, da bodo gasilska društva v ptujskem okraju izvrševala svojo nalogo kot socialistična gasilska društva. NV.

Ob obletnici smrti Borisa Kidriča

... Boris, neprecenljive vrednosti je tvoja neomajnost in podpora, ki si jo tedaj nudil, da bi ohranil enotnost in monolitnost Partije in jo usposobil za težke čase, ki so se približevali in ki so grozili z uničenjem naših narodov. V dneh, polnih negotovosti in groženj za našo domovino in naše narode, si se vrnil iz emigracije, da bi delil usodo skupno s svojimi tovariši in svojim ljudstvom. Vedel si, da je tvoje mesto med njimi. Delal si neumorno skupaj z nami, skupaj z nami si doživljal veselje ustvarjanja enotnosti in monolitnosti naše Partije, ki ji je pripadala zgodovinska naloga, organizirati in voditi ljudsko vstajo proti okupatorju in izdajalcem naše domovine. Kot eden od prvih voditeljev te vstaje v Sloveniji si pri tem velikem ljudsko-revolucionarnem poslu pokazal izredno velike umske in organizatorske spo-

sobnosti in neomajnosti. Postal si eden najpomembnejših voditeljev ljudske vstaje in revolucionarne borbe za ustvaritev nove Jugoslavije. V tem velikem delu se je tvoje ime vstilo v sreca milijonom naših delovnih ljudi. O tem Ti priča neizmerna bolest, ki je zajela milijone državljanov nove socialistične Jugoslavije zaradi Tvoje tragične in prerane smrti. Ali je eno samo srce poštenega državljanja naše države, ki ljubi našo veliko, s stoletno borbo izmučeno domovino, ki ga ne bi prevzela žalost in bridkost, ko je prenehalo biti Tvoje divno srce, ki je neizmerno ljubilo svoje ljudstvo in svojo domovino? Odšel si od nas, toda Tvoj divni lik borce in komunista bo ostal vsajen globoko v srcih naših ljudi...

MARŠAL JOSIP BROZ-TITO
ob grobu Borisa Kidriča

Razširjenost naprednega tiska v občini — merilo družbene zrelosti prebivalstva

Napredni tisk vpliva vse močnejše na zavest in razgledanost naših delovnih ljudi. Z dnevnim prenašanjem izkušenj in z javno izmenjavo mnenj vpliva vzpodbudno na vsebino in obliko našega gospodarskega, kulturnega in upravnega dela. Kjer govori napredni tisk, se zaostanost hitreje umika napredku, tam zgubiva tudi laž in zavijanje dejstev svojo rušilno moč.

Pred nami je statistika razširjenosti tiska v našem okraju, ki nam odpira pogled na mnoga vprašanja, zlasti pa nas opozarja na važne naloge, ki smo jih doslej preveč zanemarjali.

Navedli bomo samo nekaj najznačilnejših podatkov. Če upoštevamo razširjenost samo vodilnih dnevnikov in tednikov v našem okraju, kot so n. pr. Borba, Slovenski poročevalci, Kmečki glas, Večer, Ljubljanski dnevnik, Ptujski tednik, Delavska enotnost in še nekateri, pride v Ptuj na eno družino povprečno po en časopis. Seveda so tu še mnogi brez časopisa, ker smo mnogi tudi izvođe, ki jih prejemaajo ustanove.

Po en časopis pride približno na dve družini v Središču, Gorišnici, Trnovski vasi, Zavrču, Hajdini (Kidričevci), Lovrencu, Lešju, Vidmu in Ormožu.

Na približno tri družine pride en časopis v občinah: Makole in Podlehnik, na Štiri pa v Jurščinah, na Desterniku, v Staršah, Cirkulanah, Zetalah, Podgorcih in Leskovcu.

Najmanj je razširjen dnevni tisk v občinah Polenšk in Markovci, kjer pride en časopis na 5 do 6 družin. Baš v teh občinah je sicer največ pogojev za razširitev dnevnega tiska. Prepričani smo, da bodo znali tu z uspehom rešiti tudi to vprašanje, saj so bili doslej kos še težjim nalogam.

V večjih centrih našega okraja prevladuje število bralcev Slovenskega poročevalca, na podoželju pa Kmečkega glasa, Ptujskega tednika ter Večera. Glede na celotno število časopisov in revij (140), ki prihajajo v okraj, pride na eno družino po en list, v Ptuj pa prideta na družino po dva lista.

Kaj vpliva najodločilneje na razširjenost tiska? Predvsem je odvisna od več ali manj načrtno agitacije. Iz same statistike je možno razbrati, da so v širjenju tiska najagilnejša strokovna društva in organizacije (Invalidski vestnik 500, Ribič 428, Lovce 350, Obrtnik 330 itd.). Močan pobudnik v tem pogledu so tudi pošte, šole, Izudi i. sl.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Titova štafeta

Kot vsako leto doslej pripravljata tudi letos TD Partizan ob sodelovanju množičnih organizacij Titovo štafeto, ki bo imela vseljudski značaj glede na obširno sodelovanje. V tej štafeti bodo sodelovali: številni tekači, veliko število

so obenem izhodiščne točke za štafete. Tudi letos bo okrajni odbor Titove štafete vskladi svoj program s programi; sosednih okrajev.

Pot, po kateri bo s štafeto prenešana spomenica jubileantu tovarišu Titu skozi naš okraj,

v Ljutomer (prih 8.45, odh 9.02), Ormož (10.11 — 10.21), Ptuj (11.53 — 12.03), Maribor (13.54 — 14.30).

Ta proga (III) iz Železnih dveri do Ljubljane je druga najdaljša proga v Sloveniji (250,70 km). Prva najdaljša pro-

spremljevalci tekačev, udeleženci na slavnostih v zvezi s Titovo štafeto, udeleženci v špalijskih ob progah, v vaseh, trgih in mestih, v krajih, ki slovijo iz časov NOV (borbe, streljanje talcev, zmage itd.) in

začne pri Železnih dverih in poteka skozi Ljutomer, Ormož, Ptuj, Maribor, Celje, Zidani most, Trbovlje, Litijsko, Ljubljano in je dolga 250,70 km. Odhod štafete iz Železnih dveri bo 18. maja t. l. ob 8.20

ga je proga Lendava—Ljubljana (303,50 km). Vse glavne proge v Sloveniji so preračunane na 1118,17 km. Podrobna navodila in pojasnila bo še dal Okrajni odbor Titove štafete v Ptuj.

Razpust R. biškega društva v Ptuj

Na predlog Zveze ribiških društev Slovenije R 12/54 z dne 31. marca 1954 je Okrajni ljudski odbor, tajništvo za notranje zadeve Ptuj po 18. členu Zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih odločilo, da se Ribiško društvo v Ptuj razpusti iz razlogov, ker je v upravnem odboru društva večina članov, za katere je bil lastni interes pred interesi društva in skupnosti ter so v tej smeri sprejemali sklepe iz njim ustreznih predlogov.

Zveza ribiških društev Slovenije je s svojo odločbo R 12/54 z dne 9. aprila 1954 imenovala 7-člensko komisijo, ki bo upravljal z imovino razpuščenega Ribiškega društva do novega občnega zbora.

Komisija je na 1. seji, 13. aprila t. l., imenovala iniciativni odbor in sicer: Gregorec Osvina iz Ptuja kot predsednika, Zorčič Franca, Hlupič Ivana, Podbreznik Ludvika in Viher Ljubota, ki imajo nalogo pripraviti in izvesti občni zbor novega Sportnega ribiškega društva Ptuj, v katerem ne bo več mesta koristolovcem, pač pa samo praviim športnim ribičem.

Ustrežno z navodili Zveze ribiških društev Slovenije in s sklepom komisije se s tem obveščajo vsi ribiči, člani Ribiškega društva Ptuj, da je vnaprej dovoljen odlov rib samo na športni način s trnkom in umetno vabo, zabranjen pa je vsak odlov rib z mrežo, šero, cifjakom in križakom. Prizadeti ribiči — mrežarji imajo pravico dvigniti denar za vplačane licence, če ne želijo ostati kot športni ribiči člani društva. Ribiči — mrežarji, ki so se pregrešili zoper lovopust, ne bodo vpoštevanj pri vračanju licence. Športni ribiči z vplačanimi licencami za 1954. leto lahko nadaljujejo s športnim lovom pod pogojem, da do 1. maja t. l. izpolnijo obvezen obrazec za pristop k novemu Sportnemu ribiškega društvu in do 1. maja dvignejo nove ribolovnice. Vsi trnkarji z generalko za bele ribe smejo loviti bele ribe tudi v Studenčnici od železniškega mosta do Zorčičevega mlina (v jami). Komisija.

Trgovska podjetja so proti licitiranju kreditov

V četrtek, 8. aprila t. l., je bila na Borju dobro pripravljena letna skupščina Trgovinske zbornice Ptuj, s katere so odnesli delegati in tudi gosti vrsto koristnih misli in predlogov za bodoče delo zbornice same kakor tudi njenih članic — 38 podjetij.

Pravilno je bilo, da se je na tem mestu temeljito obravnavalo vprašanje raznih novih, gospodarskih predpisov. Izrečen je bil odločen protest proti sistemu licitiranja kreditov, različnih obrestnih mer ter nesolidnih ponudb, kar vse skupaj povzroča dokajšnjo škodo našemu gospodarstvu. Ob tej priložnosti je bilo odločeno poudarjeno, da ne gre za krivdo zakonodajca, temveč za krivdo posameznih podjetij, ki izrabljajo trenutno situacijo v zvezi z nekaterimi zakonitimi predpisi, ki še niso preizkušeni. Ob teh pojavi je nepravilno sprejemati samo kritiko posameznikov in jo razpihovati v nedogled ter vzbuhati nezaupanje in zmedo tudi na področju naše trgovine, temveč je potrebno skrbno zbirati argumentirane predloge in te sporočiti na pristojno mesto. Kot že nešteto-krat, bo tudi sedaj prihajalo do vedno novih obravnav in odprav togih predpisov in ukrepov, ki niso koristili razvoju naše trgovine. Delegati in tudi gostje (tov. Pušenjak, predsednik Trgovinske zbornice v Mariboru) so v diskusiji poudarili, da se je nepravilno boriti proti novemu gospodarskemu sistemu, temveč proti oviram, ki onemogočajo, da bi se novi gospodarski sistem čimprej uveljavil. Naša naloga je, izboljševati stanje in na vsakem koraku preprečevati pojave raznolike birokracije, ki nam na ravne načine škoduje, če je pravočasno in na praviem mestu ne odstranjujemo.

Nadalje je bil raztoilmačen škodljiv pojav kreditiranja blaga raznim podjetjem izven okraja, zlasti podjetjem, ki v našem okraju odkupujejo kmetijske pridelke. Taki pojavi onemogočajo naša okrajna in združena podjetja, da ne morejo razvijati domače trgovine, da se morajo boriti za svoja finančna sredstva, ki večkrat služijo podjetjem celo izven naše republike. Ob takih okoliščinah je razumljivo, da morajo podjetja segati po tožbah in prisilno izterjevati svoje terjatve.

Poleg ostalega pa je skupščina porabila precej časa za razpravo o stanju mladega trgovskega naraščaja, v katerem se močno opaža pomanjkanje moških. Poudarjeno je bilo, da ne gre pri tem toliko za ugotovitve, da je trgovski posel pri-

kladen za zaposlitev ženskih moči, temveč za perspektive, ob katerih se moški raje posvečajo drugim poklicem z urejenimi dohodki in tudi z urejenimi pravicami do pokojnine. Stimulacija v trgovini kaže svoje stanovske težave in posledice, ki jih bo treba nekako urediti. V zvezi s trgovinskim naraščajem pa nastaja tudi vprašanje, ali bo še dalje v Ptujju trgovska šola ali pa bodo samo trgovski tečajji, ki trgovini ne bodo mogli dati takega naraščaja kot je potreben. Slednje vprašanje je v veliki meri vezano na sredstva, ki jih zlasti KZ niti v zadostni meri niti pravočasno ne odvajajo na določeno mesto, čeprav bi morale biti za trgovski naraščaj enako zainteresirane kot ostala trgovska podjetja. Glede na skromna finančna sredstva je tudi razumljivo, da sedaj šola ne razpolaga z zadostnimi učili. Nov koristen pojav pri vzgoji naraščaja je dotok kadra z nižje gimnazije,

ki kaže velik korak naprej glede na dobro osnovo, ki jo prinaša ta naraščaj v trgovsko solo in prakso.

Nepravilno bi bilo prezreti predlog iz diskusije, da bi se morale v zbornici stalno ponavljati diskusije zastopnikov članic o vseh tekočih problemih, kakor je to drugje v praksi, ker bi to v mnogih primerih prihranilo kolektivom skrbi in nejasnosti, ki niso razumljive v predpisih. Sami moramo misliti, kako se bo razvijala naša trgovina, zato bo treba tudi skrbeti za to, da bodo razni predlogi pametni in premišljeni, ki jih bo dajala zbornica svojim članicam.

S tajnimi volitvami je bil ponovno izvoljen za predsednika zbornice tov. Martin Klemenčič, ki se bo gotovo tudi v bodoče skupno z izkušenim novozvoljenim upravnim in nadzornim odborom trudil do novih uspehov ptujske Trgovinske zbornice.

Nekaj kratkih s področja socialnega zavarovanja v ptujskem okraju

Povprečje članstva socialnega zavarovanja je bilo lani 8167 zavarovancev, od tega 5779 moških in 2388 žensk. Najnižje število zavarovancev je bilo v januarju (7050) lani, najvišje pa septembra (8900). Na socialistični sektor odpade 7715 zavarovancev, na privatni pa 452. Delodajalcev socialističnega sektorja je bilo 243, privatnega sektorja pa 313. V privatnem sektorju je največ raznih pomočnikov in vajencev v obrti (273), gospodinjstvih pomočnic (137), manj pa gospodarskih pomočnikov (24), članov CMD (13) in odvetnikov (5), ki so socialno zavarovani.

Na najslabšem so glede socialnega zavarovanja kmetijski delavci v privatnem sektorju. Po lanskih podatkih inspekcije dela je v okraju v privatnem sektorju kmetijstva zaposlenih 500—600 kmetijskih delavcev, zavarovanih pa je od tega le 24 delavcev. To stanje sila, da

bo treba brezpogojno v najkrajšem času izvesti sklep skupščine Socialnega zavarovanja glede zavarovanja teh delavcev.

V okraju je nad 2150 upokojencev, ki jim nakazuje pokojnino Zavod za socialno zavarovanje. Iz dohodkov socialnega zavarovanja je bilo lani izplačano invalidom dela II. skupine 212.185 din, invalidom dela III. skupine 162.329 din, invalidske pokojnine 644.572 din, odpravnine 107.128 din in 5804 din za ostale izdatke te panoge.

Povprečni stalež bolnikov v okraju je 3,88%, če pa niso upoštevana bolovanja do 7 dni oziroma 2 mesecev, ter delovne nezgode in porodnice, je povprečje 2,45%, kar pomeni dokaj zadovoljiv rezultat.

Zaradi nesreč pri delu je bilo lani izgubljenih 5152 delovnih dni, mesečno povprečno 429 delovnih dni, kar pomeni, da je bilo stalno izven delovnega procesa 16 ljudi. Zaradi nesreč pri delu je bilo lani izplačanih na mesec 104.000 din, na enega zavarovanca na mesec 6500 din, za vse leto 1.248.000 din, pri tem pa še niso vštetih stroški zdravstvene zaštite.

2 smrtna primera pomenita dokaj velike stroške in veliko škodo, ker sta šla za stalno v izgubo 2 delovna človeka. Tako nastala škoda se ne da v ničemer primerjati s stroški, ki jih podjetja porabijo za izboljšanje

higiensko-tehnične zaštite zaposlenega osebja. Zal to spoznajo nekatera podjetja šele takrat, ko je že prišlo do nesreče.

Med najslabša podjetja v okraju glede visokega staleža bolnikov je lani spadala Zeleniška vozovna delavnica v Ptujju, kjer je bil povprečni stalež (brez delovnih nezgod in porodnic ter bolovanj do 7 dni) okrog 4,80% in sicer najmanjši v maju (2,74%), najvišji pa v novembru in decembru (5,45%). Če se prišteje k temu še ostalo, je odstotek seveda še mnogo višji.

Po zaslugi dobre zdravstvene službe v ptujskem okraju je odstotek bolnikov dokaj zadovoljiv, lahko bi pa bil še manjši, če bi podjetja izboljšala higiensko-tehnične in zaščitne naprave in če bi kolektivni posrbeli za boljše kontrolo nad številnimi izkoriščevalci socialnega zavarovanja, sindikalne podružnice pa podvojile svoje napore za vzgojo članstva. V prednji smeri bo šlo vse bodoče prizadevanje uprav podjetij in sindikalnih podružnic.

Sedemdnevna oziroma dvomesečna bolezenska obremenitev je stala lani podjetja in zavod 6.061.505 din na oskrbniki. Če se k temu prišteje še 10% prispevek za zavarovanje, je izguba še večja. Odprava namišljenih bolnikov in nezgod bo eno glavnih skrbi letošnjega in bodočega dela socialnega zavarovanja.

Koristno pogozdovanje v Doleti

Gozdove moramo tudi obnavljati in ne le izkoriščati. Povsod tam, kjer bi voda ali sneg ali pa sila vetrov ogrožala obstanek gozdov in rodovitne zemlje ali bi jo izžgala sončna pripeka, sekamo prebiralno. Ko podiramo les, moramo paziti na podmladek. Za prebiralno pomlajanje so najbolj primerni jelovci in bukovi gozdovi, ker prenese to drevje močno zasenčenje in razmeroma pogosto obrodi. Za smrekove gozdove pa je prikladnejša sečnja do golega v ozkih pasovih. To drevje namreč ne prenaša dosti zasenčenja. Negospodarsko pa je, če ves debelejši in boljši les posekamo in pustimo v gozdu le slab, droben v rasti zaostal, krivuljast les. Tak način sečnje ni prebiralen, ampak je plenjenje, uničevanje. Na tak način so delali že v stari Jugoslaviji z našimi gozdovi. Posebno pa so naše gozdove izropali okupatorji, ki so s tem pokazali, da so sami slutili, da bodo živeli na naši zemlji le od danes do jutri in da je zato treba čimbolj izropati naše gozdove.

Kamor koli smo se ozrli po mestih naših domovini, povsod so ostali sledovi opustošenja našega narodnega bogastva po okupatorjih. Posebno v živo pa so bili prizadeti naši gozdovi, ki so bili okras naše zemlje. Povsod so nastale obšutne velike goličave in pleše, ki jih moramo mi sedaj pomladiti. Mnogokje nam to pomaga veter z naravnim pomlajanjem gozdov. Veliko pa je takih gozdnih parcel, kjer je pa treba

umetno ali ročno pomlajevanje gozdov. Na teh mestih v gozdovih pa se že od prvega dne osvobodjenja prav pridno udeležuje tudi pionirska mladina naših šol.

Da bi tudi mi haloški šolarji iz Rodnega vrha ne zaostajali pri tej važi obnovi naših gozdov, smo se kakor vsako pomlad tudi letos veselili podali na spomladansko pogozdovanje v Doleni pod vodstvom okrajnega logarja tov. Jožeta Gajserja iz Sel. S primernim poukom nam je razdelil prostor ter nas navdušil za delo, da nas je 23 šolarjev dne 30. marca posadilo 800 borovih in macesnovih sa-

dik, dne 2. aprila je 27 otrok posadilo 900 sadik in 6. aprila je posadilo 40 rok pionirske mladine 800 sadik.

Ker je kmalu po saditvi in zadnji dan saditve začelo deževati, upamo, da naše delo ne bo brezuspešno. Upamo, da v nekaj letih na teh mestih ne bo več gozdnih goličav.

Naši gozdovi morajo dati naši domovini zopet lepoto, zdravje in bogastvo. Radostni pevajoč smo se zadovoljni vračali na svoje domove z zavestjo, da smo zopet doprinesli majhen delež k obnovi naše socialistične domovine. Angelica Serdinšek

Skrb za male asanacije v Lešju

V zvezi z malimi asanacijami, ki bi se naj izvršile letos na področju ptujskega okraja, si prizadeva občina Lešje doseči primerno oblastno pomoč, da bi lahko popravila vodovod v Sesterzah in vodnjake v okolici Sesterž.

Sesterški vodovod uporablja 16 hiš, 9 hiš pa še nima vodovodnega omrežja. Javna izlivka v sredi vasi, ki služita okolškemu prebivalstvu in mimoidočim, sta zastarela in pokvarjena. Nabaviti bi bilo treba avtomatično pipo. Vodovodno omrežje propušča vodo. Potrebne so nove priključne cevi. Vaščani so pripravljene opraviti pomožna dela in prevoze v lastni režiji. Za nabavo cevi, črpalke in pipe pa so potrebna večja sredstva, kot jih zmorejo sami. Potrebno je tudi poglobiti vodnjak za vas Sesterže in zaselek Savinjsko, sicer lahko pride do ponovnega izbruha tifusa.

Nadalje se na občini Lešje mnenja, da je nujno zgraditi pri prostorih občine novo stranišče, ker sedanje stranišče že dolgo več ne odgovarja sanitarnim predpisom. Preureditve in popravila pa je potreben tudi javni vodnjak in rezervoar pri občini.

Tudi v Vулčji vasi ob cesti Majšperk—Narapje—Zetale je potreben higienični vodnjak. Enako kot v Sesterzah bi tudi tam ljudje opravili pomožna dela in prevoze v lastni režiji, zbrali pa bi še nekaj sredstev, da bi prišlo do uresničenja njihovega predloga.

Kot kaže, je tukaj resno zanimanje za male asanacije in da bodo tudi uresničene glede na dobro voljo ljudstva samega, da bi prevzelo velik del bremena s svoje rame, pri čemer računajo tudi na pomoč ljudske oblasti.

Razširjenost naprednega tiska v občini

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Moškancih je n. pr. razmeroma visoko število naročnikov listov, ker se za to zelo zavzema uprava in kolektiv pošte. Prosvetne ustanove vplivajo v precejšnji meri na širjenje tiska v Gorišnici, Zavrču, Makolah, Središču itd. V Ptujju, Hajdini in Lešju so pri izvajanju teh nalog najaktivnejši sindikati. Pomembno vlogo imajo v tem pogledu kolporterji, ki so zlasti aktivni v Ptujju in v Ormožu. Vsi skupaj s političnimi in strokovnimi organizacijami vred pa so v lanskem letu storili

mного premalo za širjenje Prešernove knjižnice, ki izdaja letno po 5 vsebinsko bogatih knjig za izredno nizko naročnino 240 din. Kaže, da se letos stanje glede tegaboljšuje. Trenutno je v zbiranju naročnikov na prvem mestu občina Cirkulane, ki že beleži nad 100 naročnikov.

Na razširjenost tiska vplivata poleg agitacije in vse večje življenjske zainteresiranosti naših delovnih ljudi za dogajanja doma in v svetu tudi vsebina in način pisanja. Naši novinarji in dopisniki bi morali o tem vprašanju mnogo razmišljati. Časopis je lahko zelo zanimiv in privlačen tudi brez napihovanja malopomembnih vesti v senzacije — po našem človeku povsem tujem vzoru. Pri nas gre vendar za aktivizacijo svobodnih množic v nasprotju s prakso reakcionarnega tiska, ki mu je smoter uspanje in po-neumnjenje množic. K sreči je naša javna kritika močnejša od takih osamljenih tendenc. Glede načinov pisanja se zdaleč nismo izčrpal vseh možnosti.

Širjenje naprednega tiska je kulturna dolžnost sliherne organizacije. Ustanove ali kolektiva, saj je izobraževalno in vzgojno delo naprednega tiska eden važnih pogojev za uspešnejši in hitrejši razvoj naše družbe. Ki

VRTIČKARJI:

Dnevno časopisje je že pred dnevi objavilo uradno pojasnilo, da najemina za grede in vrtnice ne bo vplivala na prejemanje otroških dodatkov! Zato veselo na delo, da ne boste v zamudi s pridelkom! Uredništvo

Gozdarstvo ptujskega okraja - kakor ga obravnava statistika

V ptujskem okraju je okrog 25260 ha gozdov, od katerih je 19683 ha v privatnih rokah, 205 ha v združnih, 5371 ha pa je državnih. Po podatkih iz leta 1947 je 15400 ha gozdov v prvem debelinskem razredu, po podatkih iz leta 1951 pa znaša jesna zaloga na 1 ha 79 kub. metrov. Letni prirast po ha znaša 2,5 kub. metrov na 1 ha.

V letu 1953 je bilo skupno posekano 47864 kub. metrov lesa, od tega porabljeno kot hlo-dovina 5744 kub. metrov, kot tehnični les 4950 kub. metrov, kot kurivo pa 30.821 kub. metrov. Največ je bilo posekanih smrek in sicer 8325 kub. metrov, borov 8320 kub. metrov, bukev 9355 kub. metrov, hrasta 4378 kub. metrov in 17.486 kub. metrov ostalih vrst lesa.

Pogozdovanje se je vršilo v letu 1953 na 13,78 ha gozdnih površin. Dopolnjevanje pogozdovanja pa je bilo izvršeno na 66,90 ha. Vrednost tozadevnih del znaša 784.190 din. Največ je bilo posajenih sadik bora, nato hrasta, smreke, jesena itd.

V gozdarstvu je bilo v istem letu zaposlenih skupno samo 39 ljudi in sicer 3 gozdni tehničniki, 32 gozdnih čuvajev, en gozdni manipulant ter trije drugi.

Skupno je bilo v letu 1953 povzročene v vseh gozdovih na okrajnem področju 940.200 din škode. Pri tem je bilo zalatenih toliko krivcev, da so povrnili 223.500 din škode.

V tem letu je bilo očiščenih 130 ha gozda ter izvršena dela pri negi sestojev na 50 ha. Paša je bila prepovedana na 70 ha mladega gozda.

V sklad za obnovo gozdov je bilo vplačano lani skupno 20.978.954 dinarjev. Iz sklada pa je bilo črpano 9.411.601 din in največji znesek od tega je bil porabljen za gozdne komunikacije (747.687 din), za obnovo in nego gozdov (640.255 din), za drevesnice (324.744 din) itd.

Vrednost stranskih gozdnih proizvodov je dosegla v lanskem letu znesek 10.332.535 din, v čemer zavzemata najvažnejši mesti strelja z zneskom 5.321.733 dinarjev in smola z zneskom 4.074.900 din.

KMETOVALCI!

Setev je pred vami! Posadite v tem letu samo priznane seme bučnic in sončnic, ki ga daje na razpolago vsem združam

TOVARNA OLJA v Slov. Bistrici

Krajni muzej NOV v Srecah

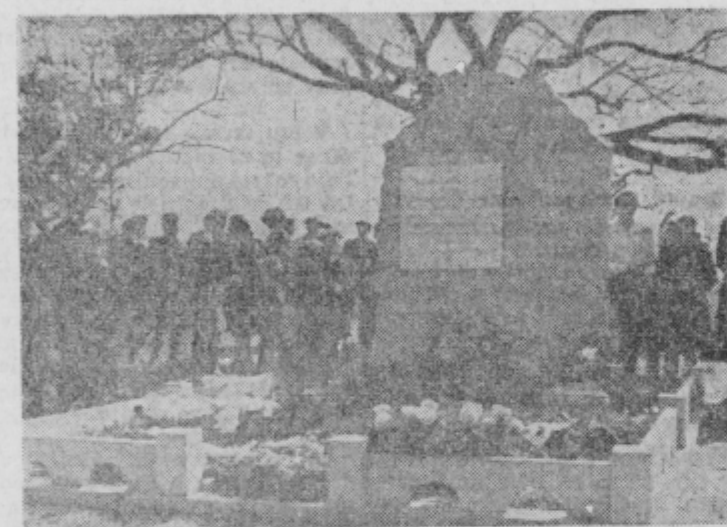
V Sagadinovi hiši v Srecah pri Makolah je bila od leta 1941 dalje partizanska javka, pozneje pa tudi prehodna bolnica. V noči od 12. na 13. aprila 1945 so lastiši hišo obkolili, 3 žive ujeli, jih 13. aprila privežali na kljuko vrat, polili z bencinom štiri žrtve pa so padle v bunker ju pod gorečo hišo.

Ta hiša bo odslej pod varstvom kulturnih spomenikov. V njej bo obnovljen bunker prehodne bolnice in urejen krajni muzej NOV.

Spomenik z grobom 7 žrtev iz NOB pri Sagadinovi požgani hiši v Srecah. Med žrtvami je 6 Sagadinovih, med njimi dr. Sagadin Rožica, zdravnik, ki je nudil neštetim bolnim in ranjenim borcem NOV zdravniško pomoč.

Pred tem spomenikom iz žive skale, ki so jo leta 1948 poklonili ženi Sagadin v spomin na padle borce v Srecah delavci iz

granitnoloma v Josipdolu, je bila 11. aprila 1954 ob 9. obletnici komemoracija, ki se jo udeležilo nad 500 ljudi iz Srecah, Makol in okolice, Majšperka, Kidričevega in Ptujja.

Prilidnje leto bo za 10. obletnico že obnovljena hiša z muzejem in obnovljen bunker. To bo v bodoče tudi izletniška točka v ptujskem okraju.

Visokošolci našim bralcem

Jesih Adela:

Nekaj misli o pravniskem poklicu

Marsikdo ima o pravniskem poklicu napačno predstavo. Preprost človek vidi v pravniku bodočega jezičnega dohtarja, ki si bo kmalu potem, ko bo začel opravljati svoj poklic, pridobil veliko denarja. Povprečno izobražen človek, danes vsaj, vidi v pravniku po večini le navadnega uradnika. Oba imata vsekakor napačne pojme.

V skopih besedah hočem dijaku, bodočim študentom, kakor tudi ostalim bralcem dati pravo podobo o tem poklicu. Nekateri gredo študirajo pravo, ker menijo, da ne zahteva toliko truda kot na primer medicina ali tehnika, drugi pa imajo zopet pomisleke, češ saj je tako ali tako dovolj pravnikov. Prvim lahko odgovorim, da vsak študij zahteva mnogo truda, tako tudi pravo, a drugim, da naša družbena ureditev potrebuje predvsem mnogo pravnikov in to takih, ki ne poznajo samo paragrafov, ampak takih, ki so vsestransko razgledani.

Razlikujemo tri vrste pravniskih poklicev: sodnike, advokate in referente v raznih podjetjih, tovarnah itd. O sodnikih in advokatih ne nameravam podrobneje razpravljati, ker vsak pač ve, da sodnik sodi, advokat pa brani. Oba sta človeški družbi nujno potrebna. Nekoliko več bi rada govorila o pravnih referentih, katerih delo ljudje prav pogosto podcenjujejo.

Kakor je na sodišču potreben sodnik, tako je vsaki tovarni potreben pravni referent. Podjetja sklepajo med seboj razne pravne posle in če pride do nesporazuma, kdo naj ga reši, če ne oseba, ki je tega večja. Na primer januarja so električne centrale ukinile tok zaradi nizkega vodnega stanja in tako kršile pogodbo, s katero so se obvezale, da bodo tovarnam dobavljale električno energijo. Nastale nesporazume so reševali pravni referenti v prizadetih tovarnah.

Pravni referenti pa niso potrebni samo tovarnam in gospodarskim podjetjem, ampak tudi zunanji trgovini, pomorskim družbam in rudnikom. Prav tako so potrebni pravni referenti pri ljudskih odborih, kjer se pojavlja toliko problemov, da jih povprečen uradnik ne more in ne zna rešiti sam, ker to pač ne spada v področje njegovega znanja.

Mnogo se govori, češ saj je dovolj pravnikov, kam bodo šli nadaljnji absolventi. Toda nečisto je še tovarni, podjetij in ljudskih odborov, ki še nimajo zasedenih pravniskih mest. Če dobi pravnik, ki je končal študij, službo pri ljudskem odboru, naj tega ne sprejme z nevoljo. Če bo njegovo delo kvalitetno, bo ravno tako priznано kot delo njegovega sovrstnika na sodišču ali v advokaturi.

Človek iz velikega mesta

Edvard je prvič obiskal svojega strica kmeta, Poln doživljal je vse vrniti v mesto, kjer je navdušeno pripovedoval: »Najbolj interesantna pa je garaža, v kateri stojijo krave...«

Kmetijska gospodarstva! Kmetovalci!

Povečajte dohodek vašega gospodarstva! To boste lahko dosegli s povečanjem pridelovanja oljarje. Zato izkoristite vsak kosček zemlje in zasadite semena bučnic in sončnice.

TOVARNA OLJA - Slov. Bistrica

Padalci na letališču v Moškanjcih

Po treh mesecih uspešnega teoretičnega in praktičnega dela v padalskem tečaju v Ptujju se tečajniki pridno pripravljajo na prve teoretične izpite, ki bodo v nedeljo, 25. aprila, v Ptujju, na letališču v Moškanjcih pa bodo izvršili prve letalske skoke iz letala iz višine 800 metrov. V januarju se je v padalski tečaj prijavilo nad 55 mladincev. Od tega jih je nekaj odpadlo na specialnem zdravniškem pregledu, en del je odšel v armado, drugi so pa dezertirali iz tečaja. Sedaj je 23 mladincev in 4 mladinke. Po vseh teh uspehih so imeli prve volitve in si izvolili upravo padalske sekcije. Upravni odbor sestavljajo: Fredi Vajsbaher, Franc Zmavc, Franjo Segula, Lizika Potočnik in Feliks Bagar. Uprava je z delom že pričela. Pri tem je treba računati na finančna sredstva, ki jih bodo

rabili tečajniki pri izvedbi skokov. Ljudska tehnika je že dala prvo pomoč v vsoti 8000 din, da se je tečaj lahko nadaljeval. Potrebna bo pomoč delovnih kolektivov, da bo po končanem tečaju zagotovljeno uspešno delovanje bodočih tečajev, da bi v Ptujju izšolali čimvečje število padalcev. V bližnji bodočnosti pa bo v Ptujju treba ustanoviti samostojno letalsko društvo. Pri tem bo potrebno precej vztrajnega dela. V Moškanjcih na letališču bo treba zgraditi hangar za motorna in jadralna letala, s katerimi bo klub razpolagal. Če bodo o tej želji razmislili tudi starejši, bomo v Ptujju kmalu lahko imeli svoje letalsko društvo in šolali padalce, jadralce in letalce. O naših uspehih bomo kmalu lahko napisali kaj več! Feliks Bagar

Delo IZUD „Janez Trster-njak“ Hum

Jeseni, ko je končano delo na polju, se je začela delavska in kmečka mladina večer za večerom zbirati v šoli na Humu. Obnovili so že pred časom ustanovljeni IZUD in na občnem zboru izvolili odbor. Sklenili so, da bodo za začetek ustanovili štiri sekcije: dramsko, izobraževalno, glasbeno in pionirsko.

Začetek je bil težak, saj ni bilo ne denarja ne primernih prostorov, a kljub temu so bile s trdnjo voljo premagane največje ovire. Dramatska sekcija je za Novoletno jelko uprizorila pravljično igro »Jurček«, kjer je sodelovala tudi pionirska sekcija. S to igro so gostovali tudi v Ormožu in razveselili nad 350 pionirjev in cicibanov. Drugo naštudirano delo so bile Molierove »Scapinove zvijače«, ki so ga v veliko zadovoljstvo gledalcev trikrat ponovili. Zadnje in najtežje delo je bil Cankarjev »Kralj na Betajnovi«, s katerim so gostovali tudi v Ormožu. Kljub temu, da je delo samo precej težko razumljivo in da so ljudje bolj navdušeni za burke in veseligre, se je dramska skupina odločila za to važno socialno dramo. Ljudje so se zelo vzpeli v igro in nekateri bili celo do solz ganjeni. Iz tega se vidi, da so igralci vložili ves svoj trud, da bi zadovoljili gledalce. Seveda človek, ki predstave ni videl in je prebral le objavljeno kritiko, je lahko mnenja, da predstava ni uspela.

Kolikor je zadeva meni znana, so to zlonamerno kritiko izvalili neki posebni razlogi. Humski igralci so kritiko, kolikor je bila stvarni, sprejeli. Ne morejo sprejeti očitkov, da so vsa stvar vzele malomarno, lahko to in govorniki svoj jezik. Želeli bi tudi, da bi kritik upošteval to, da je IZUD letos šele prišel z delom in so razen 3 igrancev bili vsi šele drugič ali tretjič na odru. Večina igralcev je zaposlena z zelo težkim delom, ima le osnovnošolsko izobrazbo in se mora tako rekoč boriti za vsako pravilno izgovorjeno besedo. Če upoštevam vsa ta dejstva, moram priznati, da so v tako kratkem času pokazali lep uspeh.

Piscu kritike iskreno priporočam, da sprejme svoje vzvišeno gledanje na podeželske odre, kajti šele potem bo lahko napisal dobronamerno kritiko.

Na koncu pozivam vse člane IZUD Hum, naj kljub oviram in zaprekam pridno nadaljujejo z delom v vseh sekcijah, kajti z vztrajnostjo in dobro voljo bodo odpravili še tiste napake, ki jih resnično imajo. E. C.

Igralska družina iz Makol je gostovala v Hajdini

Igralska družina iz Makol ima že lepo tradicijo. V zadnjih dveh letih je postavila na oder več lepo uspešnih del (Cankar: Kralj na Betajnovi, Gogolj: Zenitev, M. Pucova: Operacija, Prevaraj, minulo nedeljo pa je gostovala makolska družina v Hajdini z Benedettijevo komedijo: »Dva ducata rdečih vrtin«.

Gostovanje je bilo v okviru tekmovanja igralskih družin za okrajni festival. V igri Dva ducata rdečih vrtin, ki ima tri precej razvlečena dejanja, nastopajo samo štiri osebe. Razumljivo, da zahteva tako delo zelo sposobne in rutinirane igralce, v nasprotnem primeru učinkuje lahko dolgočasno in monotono.

Igro je režiral učitelj Julij Lončarič. Izkazalo se je, da je izbral v treh glavnih vlogah naderjane mlade igralce (Marina: Milica Sodec, njen mož Albert: Lesjak Jože, advokata pa je igral Potočnik Anton). V manjši vlogi: Rozine je nastopila Jančičeva.

Posebno pri igralcih glavnih vlog je bila opazna odrska naderjenost izgovorjava vseh je bila jasna in razumljiva, čeprav pobarvana z dialektom Dravskega polja. V gibih in kretnjah pa so odgovarjali posameznim vlogam. Tudi maske so bile dobre in kar je pri podeželskih družinah redko — ni pretrane. Igra je lepo uspela, čeprav ji je manjkalo predvsem tempa in dinamike, kar pa je šlo v glavnem na račun besedila, ki je včasih malo zašepalo. Režiser bi moral ne-

kateri dolgovozne dialoge skrajšati, kar bi bilo delu gotovo v prid.

Škoda, da družina ni nastopila s kakšnim delom, v katerem nastopa več igralcev, da bi se nam predstavile Makole kot celotna igralska družina.

Hajdinska publika, ki je došla napolnila dvorano, je pozornost sledila izvajanju igralcev na odru in tako dokazala, da zna ceniti delo in prizadevanje makolske igralske družine.

Jože Gregorc

IZ MAKOL

Občinski odbor Makole je v zadnjem času ustanovil podjetje Remont, v čigar delokrog bosta spadali tudi žaga in opekarna. S pomovnim obratovanjem žage bo kmetovalcem zlasti glede na nameravano povečanje kapacitete olajšana skrb za rezanje lesa, enako pa tudi družbenim gospodarstvom, ki so tudi vezana na usluge majšperske žage.

Cepec in slama

Miha: »Kaj si tako zatekel na glavi?«
Janez: »To sem dobil pri mlačvi. Cepec mi je priletel v glavo.«
Miha: »Da, da, cepec pada vedno tja, kaj je slama.«

Dijaki iz Ptujja so gostovali v Lovrencu

V nedeljo, dne 11. aprila so dijaki prvič gostovali v Lovrencu. Igrali so »Razvalino življenja«. To je bila njihova prva predstava. Premiera je uspela. Kljub omejenim možnostim in sredstvom je mladim igralcem, sedmošolcem, uspelo dognano podati Finžgarjevo najboljšo dramsko delo, ki ni toliko bogato zunanji dogodkov, pač pa polno čustev in psiholoških situacij.

Jožica Vrtnjak v glavni vlogi kot Lenčica je svojo težavno nalogo zelo dobro izpolnila. Odlično je prikazala prehod iz naivnega, zaljubljenega dekleta v prvem dejanju v razočarano, trpečo ženo, ki so ji vsilili v zakon iz golih denarnih računov in ki se iz obupa napoveduje zateč k pljači. Maurič Franc je svojo vlogo, kljub nizki rasti in slabotni postavi, prepričljivo odigral in prikazal trdoživga, energičnega, a pretkanega starih kmeta Urha, ki svojo ljubljeno hčer nevedoma žrtvuje svojemu pohlepu in računom. Najboljši je bil v prvem dejanju, kjer na njem leži teža dogajanja. Marjan Irgl je podal nekoliko prečustvenega Martina, bil pa je dober v afektih v II. in III. dejanju. Ferjan, ki ga je igral Jože Dragar, je že pri Finžgarju precej papirnat lik. Ko se pojavi na odru, ni več takšen, kakor o njem osebe na odru govore. Pri gledalcih ne vzbuja niti simpatije niti apatije. Dragar te pomanjkljivosti ni mogel odpraviti. Karakterno

in doživeto je zapuščeno, zagrenjeno, nikogar pomoči in usmiljenja prosečo Tono upodobila Danica Dobnik. Zaradi maske in sklonjene države včasih daje vtis za Tono prestare žene. Sicer pa je uspela z učinkovito mimiko in izrazitimi kretnjami, gibi. T. Ivanuša in M. Cof v stranskih vlogah sta prav tako zadovoljila.

Igra je potekala v glavnem gladko in naravno. Prvo dejanje je bilo najboljšje. V nadaljevanjih sta napetost in tempo popustila. Kljub temu, da so igralci dramo očito vestno naštudirali in se mnogo trudili, so bili nekateri prizori premalo obdelani. Tako je zlasti zadnji, odlični prizor izvenel medlo in nedovršen. Lenčicina smrt je prišla vse prehitro, oče Urh je bil premalo razburjen, ko je spoznal, kaj se je zgodilo. Martin premalo pretresen nad lastnim dejanjem in Ferjan prehladen, ko je uzrl svojo mrtvo ljubo. Očitek očetu Urhu, da je v resnici on sam, Urh, morilec svoje hčerke, bi moral biti močnejši zaključek pretresljive tragedije, toda na odru se je skoraj razgubil v ostalem dogajanju.

Uprizoritev »Razvaline življenja« pa je vendarle zaenkrat uspeh, zlasti še, ker je rezultat skoraj popolnoma samostojnega dela skupine mladih dijakov. Z igre bodo gostovali tudi po drugih podeželskih odrh; prihodnje predstave bodo imele v Rogoznici. H. B.

IZ LESKOVCA

V dnevih med 29. marcem in 4. aprilom t. l. je bilo 7-dnevno zborovanje predvojaške vzgoje centra Leskovec ob 100% udeležbi vseh mladincev.

Letošnje spomladno taborenje se bistveno loči od zadnjega lanskega zborovanja glede na udeležbo, discipliniranost, požrtvovalnost predavateljskega kadra, pa tudi po tem da je zborovanje poteklo brez vsake najmanjše kazni.

Iz tega centra je predlaganih za nagrado iz vseh treh letnikov 6 komandirjev odelenj in 4 mladinci.

Zdravila za siromašne

Mestna lekarna Ormož je izdala v I. tromesečju na podlagi potrdil o pravici do brezplačnega zdravljenja zdravil za vrednost nad 9000 din.

IZ STARS

Učence osnovne šole v Staršah Pesek Anton iz Starš 3 je 30. jan. t. l. po nesreči dobil na desnici poškodbo s trajnimi posledicami (15% delanezmožnosti). Ker je bil kot učenec zavarovan pri DOZU, mu je ta priznal odškodnino iz dvojnega zavarovanja 33 000 din.

Iz zgodovine ptujskega okraja Rimski spomeniki v Ptujju

Ptuj je ohranil veliko spomenikov na dobo rimskega vladanja v naših krajih. Mnogo spomenikov pokriva še zemlja, mnoge čuva muzej, ki je svetovno znan baš po teh najdbah. Nekaj rimskih spomenikov je vzdal Simon Povoden pred 120 leti v mestni stolp, da bi jih obvaroval propada. Največji rimski spomenik stoji pred mestnim stolpom, to je Orfejev spomenik. Na Zg. Bregu so leta 1913 odkopali rimsko svetišče boga Mitra, na Hajdini pa prvo l. 1899, drugo pa l. 1901.

Čeprav živimo v Ptujju, vendar premalo poznamo te spomenike — priče življenja v rimskem Poetoviju pred 1600 do 2000 leti, ki jih vsako leto spozna na tisoče tujecev. Navadno hodimo brezbrizno mimo njih, zatopljeni v vsakdanje skrbi. Danes pa bi se odločili in jih spoznali natančneje še mi.

1. ORFEJEV SPOMENIK

Pred nami je mestni stolp, pred njim stoji Orfejev spomenik, sklesan iz pohorskega marmorja, naš največji rimski spomenik. Visok je skoraj 5 m, širok pa 1,82 m. Napravljen je bil v II. stoletju po n. št. kot nagrobnik nekemu občinskemu svetovalcu v Ptujju. Ze v srednjem veku je Orfejev spomenik stal tu. Nanj so z železnimi pri-

pomo priklepali zločince, jih tu bičali in zasramovali, zato ta spomenik imenujejo tudi sramotilni kamen. Kamen ima spodaj napis, ki je zelo zabrisan. Nad napisom je progla s kozlom, medvedom, bikom in še dvema živalma. Nad proglo je navdižna (reliefna) podoba bajeslovnega pevca Orfeja. Okoli njega so zbrane živali, ki očarane poslušajo zvoke njegove piunke. Med živalmi so: govedo, jelen, velblod, jagnje, merjasec in še neka žival. Na kamnitem loku na desni je opica, na levi pa kača in tri ptice. Nad Orfejevim reliefom je progla s perutnino, nad njim pa v zatrepu podoba boginje, najbrž Venere, ki se sklanja nad spečim ali mrtvim mladeničem, najbrž Adonidom. Ovršje nagrobnika zaključujeta dva navzven sedeča leva z bradato glavo v sredini. Na straneh spomenika sta po dva živalska lika, dva lika plesočih mož in dveh žena z glasbili v dvignjenih rokah.

Pod napisom je poškodovana podoba Orfeja v podzemlju, ki igra bogovoma Plutona in Proserpini. Za njima stoji božji sel Merkurius. Na levi je mogoče Orfejeva žena Euridika, ki jo vodi Herkules. Podoba obrabljata dve človeški postavi na vsaki strani, ločeni s steno in zgoraj zatrepkom.

Kaj nas uči Orfejev spomenik? Kot kiparski izdelek pomeni umetniško ustvaritev z rimskimi in še tudi ilirsko-keltskimi oblikovnimi osnovami. Podoba na njem pa nas seznanja z verstvom pred 1800. leti v naših krajih, kjer je pognalo globoke korenine rimsko verstvo. Med ljudski značaj tedanje trgovine, družitev mnogih ljudstev z različni verami v veliko rimsko državo — je pomenilo križanje idej ter stapljanje ver in ljudstev.

Orfej je bil grški bajeslovni pevec, sin muz in boga Apolona. Z močjo svojega glasu je znal ukrotiti zveri in premikati skale in dreve. Ko je njegova žena Euridika umrla zaradi kačjega pika, je odšel v podzemlje, kjer je njegovo petje prevzelo bogove, da so ljubite no poslali spet na svet. Bog Pluton pa mu je prepovedal, da bi jo imel, preden bi zagledal dnevno luč. Ker se Orfej tega ni držal, je Evridiko za vedno izgubil. Pozneje se je Orfej pridružil orgijskemu čaščenju boga Dioniza, zato so ga razjarjeni Bakantini raztrgali. Njegovi telesni ostanke so priplavali na grški otok Lesbos, ki je postal sedež Poezije.

Na spomeniku je upodobljen, kakor smo videli, tudi Adonid. Po čaščenju izhaja iz menjačje prirode. V njem se izraža žalost ob izgubi lepote narave in upanje v njeno novo prebujenje. Grki so z imenom Adonid označevali lepega mladeniča, ki so ga upodabljali na kamnitih in

glinastih predmetih. Čaščenje je semitskega izvora. Od Babiloncev so ga prevzeli Grki. Vsakoletni Adonidov praznik starih Grkov se nanaša predvsem na Atrodito, ki objokuje mrtvega mladeniča. Povezano je bilo z gojenjem rastlin v Adonidovem vrtu, ki so jih razvele darovali bogovom, da bi narava bogateje obdarovala ljudi.

Orfejev spomenik je tako spomenik poganstva, ki ga je zamenjalo v 4. stol. krščanstvo — odsev razkroja rimskega gospodarstva in antičnega sveta. Splošna kriza, ki ljudem ni kazala izhoda v tostranstvu, je prenesla rešitev v nebesa, kjer so vsi ljudje med seboj enaki in srečni, kar je oznanjevalo krščanstvo, ki je obenem učilo sužnje poslušnosti in vdanosti gospodarju.

Rimska vera je odsev življenja v sužnjeposestniški družbi. Človeško življenje se odraža v nebeškem življenju. Bogovi vodijo zemljane, njim so namenjene daritve v raznih oblikah. Vse polno je poganjskih bogov: Saturnus bog poljedelstva, Mars bog voine, Minerva boginja zagona, Neptun bog morja, Vesta boginja miru in doma, Merkur bog trgovine, Jupiter najvišji bog itd.

V zadnjem obdobju rimske zgodovine je zmagovalo eno vesoljno božanstvo — sončni bog Mitra, čaščenje, podobno krščanstvu in obenem njegov predhodnik.

(Se nadaljuje)

Nameravan pobeg čez mejo so mu preprečili

Člani Ljudske milice postaje LM Zg. Kungota so 3. aprila t. l. aretirali Adolfa Nežmahova, roj. 31. jan. 1914 v Rogatec, nazadnje stanujočega na Spod. Hajdini pri Ptujju števil. 124. Imenovani je bil zaposlen kot mesar v Kmetijski zadrugi Videm pri Ptujju, kjer je v času službovanja poneveril 140.000 din. V strahu pred kaznijo je, kot pravi, hotel pobegniti v Avstrijo. Pred pobegom si je v isti zadrugi protipravno prisvojil še 50.000 din in pri podjetju »Zivnoodkup« v Ptujju je nepravilno dvignil v imenu KZ Videm nad 23.000 din. Nežmahovi pravi, da je za prvonavedenih 140.000 din vrnil razen 49.000 din.

Ob prvem srečanju s člani LM se mu je posrečilo pobeg-

niti. Naslednjega dne je bil na podlagi poštvalnega zasledovanja prijet. Ob priliki aretacije se je tudi fizično upiral, kljub temu pa je moral ostati tostran meje.

Pri vsem je zanimivo, da ob pobega pred člani LM in do aretacije ni bil nikjer siguren. V akciji je, kot že večkrat, sodelovalo lepo število obmejnih prebivalstva, ki pozna podlost beguncev, ker ti bežijo v večini primerov iz lastne domovine, ko so izvršili razna kazniva dejanja, češ da se bojijo kazni. Nežmah ne more trditi, da je hotel pobegniti zaradi slabih družinskih razmer ali zaradi avanturističnih nagibov.

Natančno ozadje Nežmahovega nameravanega pobega bo dognala preiskava.

Vabilo odbornikom LOMO Ptuj in volivcem

V četrtek, 22. aprila t. l., ob 15. uri bo seja LOMO Ptuj v sejni dvorani LOMO Ptuj.

Dnevni red seje bo odbornikom javljen na posebnih vabilih.

Iz pisarne LOMO Ptuj

Obvestilo

Vse stranke na območju mesta Ptuj, ki stanujejo v stanovanjskih hišah pod našo upravo, prosimo, da se osebno oglašijo pri tuk. blagajni v svrhu sklepanja novih najemniških pogodb. S seboj naj prinesejo odločbe o dodelitvi stanovanja! Obenem popravljamo številko našega tekočega računa za vplačevanje najemnine po NB, ki se glasi 643-6779-22 in ne 643-6772-1, kot je bilo pomotoma objavljeno v 12. številki »Ptujskega tednika«.

Uprava stanovanjske skupnosti.

IZ CIRKULAN

11. aprila t. l. je bil v Cirkulanih že četrti zbor volivcev. Ob tej priložnosti so volivci najprej poslušali predsednika in predstavnik svetov, nato pa obširno diskutirali. Priznali so, kar je bilo uspešno opravljeno, pa tudi predlagali, kar je treba zboljšati.

Po poročilu sveta za gospodarstvo je bilo največ govora o popravilu šolskega poslopja. Volivci so izrazili pripravljenost dela podpreti z vsemi močmi. Razpravljali so tudi o elektrifikaciji Pohorja, Paradiža in Gradšča. S posebno pozornostjo pa so sledili poročilu sveta za socialno politiko in zdravstvo. Le svet za prosveto do sedaj še ni našel svojega delovnega področja.

Volivci so ob zaključku predlagali, naj bi organiziral zbor volivcev po volilnih enotah, da bi akcija za popravilo šolskega poslopja zavzela potrebno širino.

Istega dne popoldne se je zbralo v Cirkulanih nad 80 viničarjev in delavcev kmetijskega posestva Cirkulane, ki so s poslanecem tov. Bračičem razpravljali o perečih vprašanjih, ki se pojavljajo v zvezi z izvajanjem zakona o odpravi viničarstva in podobnih razmerij. Ob tej priložnosti so izvolili iniciativni odbor za ustanovitev sindikalne podružnice kmetijskih delavcev.

Franc Tkalec

IZ STOPERC

Družino Antona Galun iz Stoperc 4 sta morala občinski odbor Lešje in okrajno sodišče Ptuj zaščititi pred posledicami pijančevanja zapravljanja in zapostavljanja s strani 37-letnega moža in očeta Antona Galun s tem, da je sodišče izdalo odločbo o delnem preključu Antona Galun ter odvzemu delne opravilne sposobnosti.

Tak ukrep je bil nujen med drugim tudi glede na to, da je bil Anton Galun že dvakrat kaznovan v zvezi z že omenjenimi početjem in se kljub temu ni spomenoval. V pijanosti je nerazsoden, ne dela skoraj nič in zanemara gospodarstvo, ki obsega 14 ha zemlje. Postavljen mu bo zato skrbnik, ki bo zanj vodil pravnoveljavna opravila.

Kaj je letos z revijo konj na Turnišču

Za revijo, ki je postala že tradicionalni dogodek pri nas, je letos precejšnje zanimanje. Mnogi že poizvedujejo, kdaj in v kakšnem obsegu bo. Sklepnjeno je bilo, da bo revija v nedeljo, dne 2. maja. Nastopali bodo predvsem konji Kobilarne, katerih pa bo letos zaradi odhoda dirkalne ekipe v Beograd nekoliko manj. Na sodelovanje so povabljeni tudi rejci kasarskih konj iz Ljutomerja, katerih kvaliteto je občinstvo spoznalo že na lanskoletni reviji. Udeležbo so prijavitli tudi člani Kluba za konjski šport Lenart v Slov. goricah. Ljubitelji jahalnega športa bodo prav gotovo veselil galopskih dirk, ki bodo tudi na programu. Jahali bodo člani Kluba za konjski šport »Drava« iz Ptujja. V odmorih bodo predvajani plemenski žrebič s področja okrajja Ptuj in plemenske kobilice Kobilarne z naraščanjem. Kmečki rejci, ki se žele pomeriti v kmečki galopski in vprečni tekmi, se že prijavljajo v pisarni Kobilarne.

V šoli

Učitelj: »Jožek stopnjaj pri-dnevnik bolan!«

Jožek: »Bolani, še bolj bolan, mrtev...«

Grožnja

Jožek: »Mama, če mi ne daš deset dinarjev, grem k sosedovemu Milanu, ki ima ošpice...«

Kmečke gospodinje!

Olje raste na njivah! Zato posejte ob razgore okopavin čim več sončne besarabske vrste. Povsod med koruzo posadite semena bučnic.

TOVARNA OLJA Slov. Bistrica

Okrajno gledališče Ptuj

Četrtek, 22. aprila 1954, ob 20. (8.) uri: Eugene O'Neill: »ANA CHRISTIE«, drama v treh dejanjih. PREMIERA. Režija in scena EMIL FRELJH k. g.

Nedelja, 25. aprila 1954, ob 20. (8.) uri: Eugene O'Neill: »ANA CHRISTIE«, drama v treh dejanjih. Prva repriza.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure ob nedeljah in praznikih od 9 do 11 ure ter eno uro pred predstavo — Rezerviranje vstopnic v gledališki pisarni (telefonska številka 71) dnevno od 8 do 12 ure, razen ob ponedeljkih.

Š A H

Naslov brzopoteznega prvaka SD Ptuj za mesec april je ponovno osvojil Zuncer ki je nabral od 15 moških 12,5 točk. Sledje mu: Rudolf 11,5 Bohak 10,5 Berden 10, Mavrič F in Rvževski po 9, Podkrajšek 8,5, Kanceler M'Kavčič in Pešl po 8, Drolenik 7,5 Ivanuša 6, Mlakar 4,5, Mavrič E 4 in Strmšek brez točke.

Rojstva v Ptujju: Perec Ljudmila, Ljutomer — Ksenijo; Lovrenčič Marija, Biš 46 — Ivana; Markovič Bosilka, Prešernova 18 — Radomira.

Poroke v Ptujju: Haladez Srečko, Ptuj, Cankarjeva, in Erhartič Avrelija, Ptuj Muršičeva 4; Štumberger Stanislav, Maribor in Kuzmanič Anđelka, Ptuj, Muršičeva 20; Vuk Martin, Ptuj, Rogaska 11, in Trafela Marija, Ptuj, Rogaska cesta 11; Jurca Karol, Maribor, in Hribernik Elizabeta, Maribor.

Smrti v Ptujju: Junger Franc, 1877, Budina 11; Kovačec Marija, 1895, Velika Nedelja 6; Vajda Janez, 1890, Medrihnik; Horvat Franc, 1933, Bspelnica; Lesjak Ivana, 1884, Spuhlja; Dominik Erik, 1942, Ptuj, Novo naselje 19.

Nesreča nikdar ne počiva

Nezgodé. Nogo si je zvil Hajdarovič Milan iz Kridričevega 67. — Desno nogo si je poškodoval Sakelšek Stefan iz Siteža 19. — Sekira je padla pri delu na glavo Božičku Francu iz Trčca 27. — Padla je s kolesa in si poškodovala desno nogo Krajnc Amalija iz Belavška. — S kolesa je padel in si poškodoval desno nogo Kokoč Franc iz Vareje 34. — Žena Jera je vrgla v veži Sagadina Valenta iz Prepole 58 in mu močno poškodovala levo nogo. — Z lestve je padla in si poškodovala levo nogo Kelc Ana iz Gradšča 80. — Pod voz je padel in se poškodoval Fišer Albin, pastir iz Bolfenka 7. — Vuka Antona iz Zupeče vasi 32 je neznanec v gostilni udaril po glavi. — Po stopnicah je padla Dolinšek Marija iz Placarja 19. — Kolar Alojz iz Stoperc 3 je padel in si poškodoval križ. — Pri mletju jabolk si je poškodoval trebuh Vuzmek Ivan iz Sedlaška 121. — Pri podiranju drv se je poškodoval Miklošič Franc iz Hajdina 37.

Nasveti za vsakogar

Zrcala in šipe lepo očistimo z navadnim gorilnim spirito. Krpico namočimo v spirit, drgnemo po steklu in potem zbršemo še s suho krpo. Steklo bo dobilo lep blesk.

Čiščenje slik

Ce so slike zelo umazane, jih zbršemo s krpo, namočeno v čistemu olju, potem pa še s čisto krpo. Mesto olja lahko uporabljamo tudi: salmiakov spirit. Umazane črne okvire čistimo najuspešneje s krtačo za čevlje.

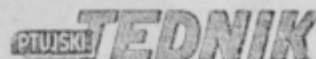
Milni madeži

Milne madeže najlaže spravimo s pohištvu z veliko sočno čebulo, s katero jih drgnemo, dokler popolnoma ne izginejo.

Utrujenost nog

Utrujenost nog v precejšnji meri zmanjšamo z masažo. To prihaja v noštev predvsem pri športnikih, izvajati pa mora strokovnjak.

OGLAŠUJTE V

SLUŽBO V GOSPODINJSTVU ali kjerkoli iščem. Naslov v upravi lista

10 ČEBELNIH DRUŽIN v AZP prodam. Kmetec, Vareja 47, Videm

PRODAM 4-cevni radio znamke »Siemens« za 18.000 dinarjev. Ivan Vinkler, Zelezna, Laskova 7, Ptuj

Preklic

Jože Kocipec iz Lešnice preklicujem kot neresnično, kar sem govoril proti vodnemu osebju Vinogradniške delovne zadruge v Litmerku kakor tudi v Julki Rajh iz Lešnice v zadrugi; pisarni dne 29. marca 1954 Zahvaljujem se jim da so odstopili od tožbe — Jože Kocipec

Športne prireditve v Ptujju

V soboto, 17. aprila o/ 16. uri polfinalna rokometna tekma za žensko prvenstvo v malem rokometu.

Branik-Maribor-Rudar-Trbovlje na pomožnem igrišču Drave na Rogozniški cesti.

V nedeljo, 18. aprila ob 14. uri prvenstvena rokometna tekma za žensko prvenstvo v velikem rokometu.

Rudar-Trbovlje : Drava-Ptuj Isti dan ob 16.30 prvenstvena tekma

Erzberger-Dunaj : Drava-Ptuj Obe tekmi na stadionu Sportnega društva Drava.

V sredo, 21. aprila ob 15.30 prijateljska rokometna tekma v malem rokometu.

JLA-Ptuj : Drava-Ptuj na pomožnem igrišču Drave na Rogozniški cesti.

Isti dan ob 16.30 prvenstveno nogometna tekma **Železničar-Maribor : Drava-Ptuj** na stadionu SD Drava.

To ni laž Stara zgodba

Po poroki 84-letnega Paula Wilsona z 78-letno nevesto Lucy v Hamiltonu so mlado poročence oblegali novinarji, ter hoteli zvedeti, kako se je pravzaprav začela ta pozna ljubezen. Paul Wilson je končno pripovedoval: »Pred štirinajstimi dnevi sva se spoznala v parku. Sedel sem na neki klopi, ko je na sosedno klop sedla neka ženska. Pogledal sem jo, ona pa mene. Kako pa se stvar dalje razvija, pa fantje itak veste!«

Hiše, v katerih kurijo s soncem

V Holonu v Izraelu so 25 novih stanovanjskih hiš opremili z napravami, ki omogočajo ogrevanje prostorov s pomočjo sončnih žarkov. Pripravljalni poskusi so pokazali, da bodo s tem načinom ogrevanja znatno prihranili na kurivu.

Doživljanje v igri

Gledališki igralec Bruno Matej v Trientu je dal ob uprizoritvi nekega modernega odrskega dela svojemu tovarišu na odru (avtorjev predpis) klofuto s tako silo, da mu je počil levi bobnič. Matej se mora zaradi težke telesne poškodbe zagovarjati pred sodiščem.

Kozli kot vrtnarji

Neko amsterdamsko trgovsko podjetje se z izbiro hanih detektivov slabo zadelo. Mesto da bi ti pazili, so sami izrabili ugodno priložnost in odnašali v kovčkih tekstil in drugo dobro idočo blago. Delali so po naročilu in odnašali dežne plašče in drugo po željah svojih »naročnikov«.

Samouprava — gledalcev

V mestnem gledališču v Ulmu na Donavi v Zapadni Nemčiji odločajo o tem, katero odsko delo se bo predvajalo v njihovem gledališču. Ob začetku vaj poskusno predvajajo posamezne scene iz novih del ter igralce pripravljajo njihovo vrebino. Gledalci pa nato s listki glasujejo za delo, ki naj pride na oder.

Tokrat tudi nekaj o telovadnih društvih PARTIZAN

Zadnji redni letni občni zbor telovadnih društev Partizan je bil 4. t. m. Udeležili so se ga zastopniki obstoječih društev in množičnih organizacij iz krajev, kjer bo prej ali slej prišlo do novih ali ponovnih ustanovitvev društev Partizan.

Telovadna društva Partizan obstajajo že v Dornavi, Makolah, Markovcih, Majšperku, Ormožu, Ptujju in Središču, vsi pogoji za ustanovitev pa so dani tudi v Gorišnici, Cirkulanih in drugod.

Obstoječa telovadna društva Partizan so v okviru svojih možnosti v lanskem letu dosegla v izvrševanju nalog telovadne organizacije vidne uspehe in napredek. Pri tem prednjačijo društva Ormož, Ptuj in Markovci glede na vrsto telovadnih akademij, tekem, zabavnih prireditev letnih nastopov in letov. Društvo Ormož pa še rosojeb s taborjenjem.

Oddelci pionirskih društev Partizan iz ptujskega okraja je imel 25. maja, pod vodstvom tov. Zavadlavca nastopil pred tovarškim Titom v Beogradu v Belcem dvoru.

Govitev lahkih panog športa, zlasti plavanja, kolesarjenja, peščenja, jahanja in smučanja, je še stvar bodočega dela večine društev. Tovarna aktivnost zaostaja pri vseh društvih, čeprav so zanjo dani vsi pogoji.

V ptujskem okraju je 29 vodnikov in 23 vodnic ki predstavljajo okrajni vadičjski zbor. Od teh je z izpiti le 9 vodnikov in 8 vodnic. Vadičjski zbor bo moral biti pri vseh društvih v bodoče glavna skrb, ker si brez dobrih vadičeljev ni mogoče zamisljati načrtnega in smotnega dela. Zlasti če gre za povečanje števila članstva nad sedenje številu 1173 pripadnikov društev Partizan v okraju.

Za okrepitev in razširitev društev Partizan je potrebno sodelovanje zlasti mlajšega kadra prosvetnih delavcev, ki lahko kot člani in kot vzgojitelji mnogo pripomorejo k povečanju zanimanja in veselja za telesno vzgojo in k odpravi kvarnega vpliva popivanja po gostinah in ostalih kvarnih pojavov.

Okrajni odbor TD Partizan pripravlja v tem letu poleg republiškega odbora dva okrajna tečaja za vadičjski kader. Od društev samih je odvisno, kateri člani društev bodo prišli na tečaje in kako bodo ti pridobili znanje in izkušnje prenašali na ostalo članstvo društva. Članstvo samo je mnenja, da se lahko okrajni tečaji boljše obnesejo kot republiški zlasti glede na stroške.

Boleča rana večine društev so slabo opremljene telovadnice, pomanjkanje telovadnega orodja in denarnih sredstev, čeprav je bilo doslej mogoče s pomočjo Okrajnega ljudskega odbora odpraviti največje vrzeli in tudi po zaslugi lastne iniciativnosti društev samih.

Praksa društev na vaseh kaže, da gre marsikje za cepljenje sil na razna društva, dočim bi bilo mnogo boljše, da bi obstajalo eno društvo z vsestransko dejavnostjo, kolikor je to pač mogoče vskladiti s statutom društva. V nasprotju s tem pa se v Ormožu in Središču večji del kulturno-prosvetne dejavnosti odvija pod okriljem društva Partizan.

V društvih Partizan ne morejo biti glavni cilji vrhunski rezultati, temveč množičnost in iz te množičnosti naj se razvijajo člani, ki so sposobni za doseg vrhunskih rezultatov. Skupna zborovanja, izleti, nastopi zelo koristijo medsebojnemu zbljevanju med društvi in tudi množičnosti, zlasti če se pri njih uveljavljajo telovadni kroji. Povezanost z množičnimi organizacijami koristi vzburjenju zanimanja za dejavnost društev.

Telesno krepki in vsestransko sposobni mladi ljudje bodo lahko nadaljevali svetle tradicije partizanske borbe in gradili gospodarski in kulturno-prosvetni napredek svoje socialistične domovine.

Kratek račun

Učitelj: »Mihec hitro izračunaj, koliko stopnic je treba prehoditi v četrte nadstropje hiše, če je med dvema nadstropjema 24 stopnic.«

Mihec: »Vse, tovariš profesor.«

IZ PTUJA

»Perutnina« Ptuj, ki že ima poslovalnice v Mariboru, Murški Soboti, Pristavi ob Brežicah namerava odpreti odkupno postajo — zbiralno za jajca, perutnino, divjačino in perje tudi v Ormožu.

Za ptujsko samostojno manjšo tiskarno, ki bo sčasoma izvrševala najnujnejša naročila za tiskanje tiskovin, plakatov in drugega je že nabavljen v Beogradu tiskarski stroj za ploskovni tisk z naprav za vlaganje papirja. V teku pa so še pogajanja s podjetjem »Zvezda« v Zagrebu v zvezi z ostalimi tiskarskimi stroji, ki jih to podjetje prodaja.

Kakor kaže, bo ptujška tiskarna v prostorih, kjer je že bila svojčas Blankejeva tiskarna. S postopnim kompletiranjem bo končno imel Ptuj v nekaj letih samostojno tiskarno ki bo celotnemu okraju v veliko olajšanje in tudi v razbremenitev mariborski tiskarni, ki je sedaj preobremenjena z naročili.

V zadnjem času se je zdravilo v Splošni bolnišnici v Mariboru 19 oseb iz ptujškega okraja skozi 322 oskrbnih dni na družbene stroške, ki znašajo 215.560 din. Dosedanji stroški zdravljenja v ptujski bolnišnici, ki bodo tudi plačani iz družbenih sredstev, znašajo nad 2 milijona dinarjev. V obeh primerih gre za osebe, ki so imele pravico do brezplačnega zdravljenja.

OLO Ptuj bo razpisal za šolsko leto 1954/55 4 mesta šolskih upraviteljev za osnovne šole (Cirkovce, Desternik, Juršinci, Ptuj, Sela); 34 učiteljskih mest: Cirkulane, Hajdina, Leskovec in Vitomarci po 2 mesti, Gorišnica (3 mesta), Desternik, Dornava, Grajena, Hum Juršinci, Makole, Majšperk, Markovci, Naraplje, Podlehnik, Ptuj, Ptujška gora, Rodni vrh, Sela, Starše, Stoperc, Marjeta, Trnovska vas, Velika Nedelja, Videm, Vurberk, Zavrč in Zetale (po 1 mesto) za osnovne šole; 13 predmetnih učiteljev za nižje gimnazije (Cirkulane 3, Gorišnica 2, Lovrenc 1, Majšperk 3, Makole 2, Markovce 1 in Središče 1); 1 profesor ali predmetni učitelj za ptujsko popolno gimnazijo; mesto učitelja ali predmetnega učitelja za vajensko šolo raznih strok Ptuj ter 1 mesto ekonomista vajenske šole trgovske stroke Ptuj; 1 mesto upravnika in 2 vzgojitelja za Dijaški dom Ptuj ter mesto upravnika in 2 mesti vzgojitelja za Vajenski dom Ptuj.

Kobilarna Turnišče bo uredila v sporazumu z Žrebčarno Pragersko sezonsko plemensko postajo na Turnišču ker je tozadnja potrebna po tovrstni postaji vedno večja. V tukajšnji okolici je lepo število rejcev kobil lahkega tipa, ki bi radi pripuščali pod toplekrovne žrebce Kobilarne Turnišče. Ker je do žrebčarne na Pragerskem predelež, bo z ureditvijo postaje to vprašanje rešeno. Kobilarna ima žrebce le za lastno uporabo, zato želji kobilorejcev ne more ustreči.

IZ LOVRENCA

Kritika obrtnikov s področja občine Lovrenc je pripomogla, da se je začela trgovinska inspekcija zanimati za Lamperger Jožeta iz Lovrenca 117, ki je pred letom dni za stalno odjavil kovačijo in glede katerega se je zatrjevalo, da ima več kovaškega dela kot vsaki kovač, čeprav nima več obrti.

Preveritev teh trditve je pokazala, da je imel Lamperger doma več izvršenih kovaških izdelkov, nekaj del pa je imel še nedovršenih.

O teh ugotovitvah bo še obravnava pred sodnikom za prekrške pri OLO Ptuj.

80-letnica dr. Viktorja Murnika

Ob 80-letnici učitelja slovenske telovadbe mu je čestitala tudi Okrajna zveza Partizana in sprejela od njega sledeče pismo: »Za Vaše iskrene čestitke k mojemu osemdesetletnemu rojstnemu dnevu in k visokemu odlikovanju, ki mi ga je naklonil naš veliki vodnik, predsednik maršal Tito, se vam iz vsega srca zahvaljujem.

Zeleč Vašemu delu za našo lepo in narodu tako koristno stvar najboljših uspehov. Vas najlepše pozdravljam Zdravotl. Dr. Murnik.«

Ptujška mladina, zgleduj se po dr. Murniku, našem velikem telovadnem strokovnjaku, in napolni partizanske telovadnice, ker boš le tako najbolje koristila sebi in naši lepi domovini!

Partizanke iz Ptujja zopet prve

V nedeljo so bile na Taboru v Ljubljani vsakoletne tekme v akademskih telovadnih sestavah. Republiških tekmovalnic se udeležile pod vodstvom načelnice okrajne zveze Gizela Zavadlavca tudi Ptujčanke. Nase mladinke so z njeno sestavo »Igre z žogo« dosegle I mesto v republiki.

Tudi v obveznih vajah v ritmi, ki so naše mladinke dosegle med mladinkami I mesto, kot posameznica pa je dosegla 100 odstoten uspeh mladinka Širovnikova.

Cestitamo tov. Zavadlavci in njenim mladinkam k prvenstvu ostalim pa ključemo: V telovadnice, zbor!

IZ SREDIŠČA

Na področju občine Središče je več slabih cest, od katerih je bilo nekaj popravljenih že lani s pomočjo sklada za obnovo gozdov, nekaj pa jih je ostalo še za letos. Popravilo teh cest je neodložljivo glede na te ceste kot vezi med posameznimi vasi: in kot gospodarsko važne lokalne objekte. V ta namen bo potrebno najmanj 50 tisoč din, čeprav so ljudje pripravljene nekaj storiti tudi v lastni režiji.

Občinski odbor Središče bo poskusil ta sredstva doseči iz sklada za obnovo gozdov, ker gre s tem tudi za obnovo gozdnih cest.

V letošnjem prvem četrtletju je prejele 251 lastnikov gozdov sečna dovoljenja za skupno nad 1300 prostornih metrov drv.

Glede na izgubo časa, čakanje in intervencije pri občini v zvezi s sečnim dovoljenji je treba večkrat poslušati kritiko in željo po času, ko ne bo več treba tovrstnih dovoljenj, ker bo tudi brez njih obnova gozdov uspešno potekala.

Poslovanje v Kaučičevem mlinu

Organom trgovinske inspekcije v Ptujju je prišlo na ušesa, da je mogoče v mlinu Kaučiča Jožefa kupiti mlevske izdelke, belo moko, koruzno moko, krušno moko in otrobe na škodo mlinske merice, ki jo mora mlin prodajati pooblaščenemu podjetju za promet z žitaričami.

Pri pregledu tega mlina 31. 3. t. l. so bile te trditve preverjene v mlinu in se je izkazalo, da je Kaučič Jože resnično prodal na škodo merice raznim strankam 202 kg bele moke, nekaj koruzne moke krušne moke in otrobov in da je vodil dvojno evidenco. V mlinarski dnevnik in prevzemno-oddajne liste ni vpisoval vsega prometa v mlinu.

Zadevo bo obravnava končno sodnik za prekrške pri OLO v Ptujju.

Okrajna zadružna zveza v Ptujju pred 3. letnim občnim zborom Za bodočo krepitev kmetijskega zadružništva so potrebne močne organizacije kmetijskih proizvajalcev

Dne 22. aprila 1954 bo tretji letni občni zbor Okrajne zadružne zveze v Ptujju, na katerem bodo delegati zadrug pretrgli razvojno pot kmetijskega zadružništva ptujskega okraja v preteklem letu, analizirali uspehe in napake ter začrtali pot za nadaljnjo krepitev zadružništva in kmetijske proizvodnje.

Tudi preteklo leto predstavlja v razvoju kmetijskega zadružništva ptujskega okraja dobo velikih uspehov. Ko presojamo delo kmetijskih zadrug, kakor tudi kmetijskih delovnih zadrug in zadružnih podjetij, vidimo, da so z malimi izjemami uspešno rešile naloge in probleme, ki jih je pred njih postavil lanskoletni občni zbor. To pa pomeni mnogo. Kmetijska zadruga je poleg splošne ekonomske krepitve dejansko že postala organizator in mobilizator vseh proizvodnih sil na terenu. Postala je nosilec napredka v kmetijski proizvodnji in se na vasi uveljavila kot kmetu najbolj dostopna in praktična organizacija, s pomočjo katere mu je v naših današnjih ekonomskih pogojih in obstoječem gospodarskem sistemu odprta pot k napredku.

Oglejmo si številčno in materialno krepitev kmetijskega zadružništva ptujskega okraja v preteklem letu (glej prvi pregled). Pomanjkljivo bi bilo presojati uspeh in napredok samo po teh številkah, kajti v resnici je bilo storjeno mnogo več. Razen nekoliko izjem se je namreč v tem času že spremenila tudi vsebina dela kmetijskih zadrug, in sicer v tem, da je kmetijska zadruga prerasla okvir podeželske trgovine, kakršno so gledali še pred časom naši kmetijski proizvajalci, in postala instrument, ki danes že organizira večino naših kmetijskih proizvajalcev za naprednejše oblike dela, za vse širšo upo-

rabo sodobnih ukrepov v kmetijski proizvodnji, skratka za vse, kar nam lahko omogoči hitrejši napredok vasi in kmetijske proizvodnje.

To je bila v glavnem tudi vsebina dela upravnega odbora Okr. zadružne zveze, ki se je z nekaj izjemami na svojih sedmih rednih sejah prvenstveno ukvarjal z mislijo, na kak način spremeniti vsebino dela kmetijskih zadrug ter iskati praktične oblike in metode dela, s katerimi se kmetijske zadruga in njihove specializirane dejavnosti v konkretnih primerih lahko najlaže uveljavijo kot nosilec progressa v kmetijski proizvodnji. V ta namen so bili pri OZZ ustanovljeni strokovni sveti za živinorejo, sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo z mehanizacijo, kredit ter kulturo in prosveto, pozneje pa je bil še ustanovljen odbor žena zadružnic z namenom, da se tudi žena zadružnica čim aktivneje vključijo v zadružno gospodarsko dejavnost. Upravni odbor OZZ si je prizadeval, da tem strokovnim svetom oz. odborom omogoči čim uspešnejše delo, kar mu je v precejšnji meri tudi uspelo. Seveda pa se s temi uspehi ne moremo zadovoljiti, če bo potrebno še mnogo vztrajnega dela, preden bomo lahko trdili, da so vse naše kmetijske zadruga postale resnični nosilec napredka na vasi.

Tudi letošnji občni zbori kmetijskih zadrug so zgovorno dokazali za to. Velika, ca. 80-odstotna udeležba članov zadrug in zelo razgibana diskusija o vseh aktualnih zadružnih problemih, predvsem o bodočih nalogah, ki jih naj zadruga v tekočem letu reši, je dokaz, da naš kmet pazljivo spremlja delo svoje zadruga in od njenega dela pričakuje pozitiven rezultat pri dvigu kmetijske proizvodnje. Gotovo ni slučajno, da zadruga na trgovina na letošnjih obč-

Občni zbor Okrajne zadružne zveze

bo dne 22. aprila 1954 ob 8. uri v dvorani Okrajnega komiteta v Ptujju s sledečim dnevnim redom:

- DNEVNI RED:**
- Otvoritev
 - Volitve predsednika zbora
 - Volitve zapisničarja in dveh overovalteljev
 - Volitve kandidacijske in volilne komisije
 - Volitve komisije za izdelavo sklepev
 - Poročilo o delu upravnega odbora OZZ
 - Finančno poročilo in poročilo o delu podjetij
 - Poročilo nadzornega odbora OZZ
 - Razprava o poročilih
 - Razrešnica staremu upravnemu in nadzornemu odboru
 - Volitve:
 - upravnega odbora
 - nadzornega odbora
 - delegatov za občni zbor GZZ LRS
 - odborov pospeševalnih odskov
 - Predlog proračuna OZZ za leto 1954 in določitev višine prispevka zadrug OZZ in GZZ
 - Določitev kreditne zadolžitve OZZ za leto 1954
 - Potrditev sklepev UO o ustanovitvi podjetij in obratov Zveze
 - Predlogi in pritožbe članic OZZ
 - Razno

Predsednik UO:
Prime Franc

nih zborih ni bila več osnovna nit vse diskusije. Zadrugniki so sicer povsod podčrtavali potrebo in zahtevo, da mora trgovski obrat zadruga poslovati solidno, rentabilno in pošteno, glavna obravnava na občnih zborih pa je povsod bila analiza dela pospeševalnih odskov in zdrava diskusija o nalogah, katere občni zbor poverja pospeševalnim odskom in upravnemu odboru v bodočem poslovnem letu. To so naloge, ki zajemajo reševanje vrste problemov dviga in pocenitve kmetijske proizvodnje in krepitve zadružnih proizvodnih sredstev.

Jasno je, da uspeh dela zadruga v glavnem zavisi od sodelovanja vseh članov pri reševanju zadružnih problemov. Rezultati dela naših zadrug v preteklem letu pa kažejo tudi to, da je uspeh v veliki meri odvisen od tega, kakšen je ka-

kovostni sestav upravnih odborov in strokovnih svetov, zato so zadrugniki, na letošnjih občnih zborih, nove upravne odbore in strokovne svete volili bolj preudarno, kar daje upanje, da bodo v bodoče odpadle tudi še tiste napake, ki so tu in tam še vedno zavirale razvoj posameznih zadrug.

Tudi kmetijske delovne zadruga so preteklo poslovno leto zaključile zelo uspešno, razen KDZ Grajene in Sobotinci, ki izkazujejo manjšo izgubo. Novi gospodarski sistem, ki ne predvideva posebnih ugodnosti za kmetijske delovne zadruga, jim nakazuje potrebo reorganizacije, in sicer tako, da bodo svoje poslovanje uredile po istih načelih kakor državna kmetijska gospodarstva. Izbrana nove organizacijske oblike je bila prepuščena zadrugnikom samim. V VDZ Gorca-Dežno in Dravinjski vrh so se odločili za

obliko drž. kmetijskega gospodarstva, VDZ Litmerk, SDZ Osojnik ter KDZ Sobotinci in Grajena pa za zadružna kmetijska gospodarstva. Vse omenjene kmetijske delovne zadruga razpolagajo z zelo visoko vrednostjo lastnih sredstev iz prejšnjih let, tako da v njihovem

BREZ IZBOLJŠANE ŽIVINOREJE NE MORE BITI NAPREDKA V KMETIJSTVU

Zaostala in nerentabilna živinoreja v ptujskem okraju je še vedno velik problem, katerega rešitev bo zahtevala od naših gospodarskih organov, a predvsem kmetijskega zadružništva, še mnogo materialnih sredstev in načrtnega dela. Brez odločnega napredka v tej ključni kmetijski panogi si težko predstavljamo kak večji napredok v kmetijski proizvodnji sploh.

Prav zaradi tega je upravni odbor OZZ zadrugni živinorejski službi in njenim naporom za dvig živinorejske proizvodnje posvečal kar največjo skrb in omogočil živinorejskemu odboru pri OZZ uspešno delo. Živinorejski odbor OZZ je na svojih sejah pretrsel vse probleme v zvezi z organizacijo živinorejske službe, selekcijo živine in kontrolo proizvodnosti, preskrbe s plemenjaki, izboljšanja krmne baze, zdravstvene zaščite živali, prometa z živino itd. Za vse naloge je sproti dal smernice za delo strokovnemu uslužbenškemu aparatu. Preglejmo storjeno delo in bodoče naloge v podrobnostih.

Zadružna živinorejska služba

Že od vsega začetka je bilo jasno, da brez dobre živinorejske službe ne moremo pričakovati večjih uspehov pri dvigu živinoreje, prav tako pa tudi,

nadaljnem poslovanju ne bo večjih ovir. — Reorganizirane kmetijske delovne zadruga so že lepo urejeni socialistični kmetijski obrati in če smo obkljubni, moramo priznati, da so kljub posameznim napakam v preteklosti dosegle v vsakem oziru velike uspehe.

da je dobro organizirana živinorejska služba stvar živinorejcev samih. Torej: je bilo treba ustanoviti tako živinorejsko organizacijo, ki bo sposobna prevzeti obširne naloge živinorejske službe.

V ta namen so bili pri vseh kmetijskih zadrugah ustanovljeni živinorejski odskodi. Te odseke vodijo živinorejski odbori, sestavljeni iz 5—11 voljenih članov. Ker pa je bilo sodelovanje med živinorejskimi odbori KZ in živinorejskim odborom OZZ zaradi razsežnosti okraja oteženo, so ustanovljeni še štirje sektorski medzadružni živinorejski odbori in sicer v Ormožu, Gorišnici, Ptujju in Lovrencu na Dr. polju, ki povezujejo živinorejske odseke sosednjih kmetijskih zadrug.

Zadružna živinorejska služba zasleduje pri svojem delu predvsem dva smotara:

1. omogočiti splošen razvoj in izboljšanje živinoreje predvsem s preskrbo plemenjakov, zdravstveno zaščito živine, ustvarjanje finančnih fondov za investicije v živinorejo, promet z živino, rešitev problema krmne baze in strokovno izobrazbo živinorejcev. Te naloge izvršujejo živinorejski odbori KZ sami, pomaga pa jim živinorejski odbor pri OZZ, deloma pa tudi medzadružni odbori. Pri delu živinorejskih odborov KZ je možna najširša samoiniciativa in razen okvirnih navodil ni nobenih šablon. Živinorejski odbori KZ za izvršitev teh nalog še nimajo plačanih funkcionarjev, temveč so dolžnosti posameznih odbornikov z izjemo povračila učinkovitih stroškov, častne.

2. Delo na selekciji živine, ki mora biti izvedeno enotno, strokovno in zelo vestno, za kar je potreben poseben in strokovno usposobljen aparat. Za to delo so že sedaj v zadrugni živinorejski službi nastavljeni: dva rajonska živinorejca, rodovnikar in devet molznih kontrolorjev; vse pa kaže, da bo treba namestiti še dva dobra živinorejska tehnika, in sicer za sektorje Ormož in Lovrenc. Ves ta aparat so do sedaj vzdrževale kmetijske zadruga s posebnimi prispevki, pri čemer so bile velike težave, ker so bili ti prispevki za posamezne kmetijske zadruga precejšnje breme, kajti živinorejska služba je kot taka še vedno pasivna. Živinoreja se namreč ne da izboljšati preko noči, in zato so direktni dohodki, ki jih imajo posamezne zadruga od živinoreje, trenutno še malenkostni. Pri mnogih upravnih odborih kmetijskih zadrug pa tudi še ni bilo pravega razumevanja za to, da so v tem prehodnem razdobju v ta namen potrebne dotacije iz drugih virov in so zato ponekod težave s financiranjem predstavljale veliko oviro za normalno delo na selekciji živine. Da se to stanje vsaj delno odpravi, bo v bodoče Okrajna zadružna zveza dotirala del kotizacij medzadružnim živinorejskim odborom Gorišnica, Ptuj in Lovrenc za kritje osebnih in materialnih stroškov in bodo zadruga v bodoče plačevale le vzdrževanje molznega kontrolorja, medtem ko bodo vsi ostali stroški živinorejske službe zajeti že v rednih kotizacijah kmetijskih zadrug. Da v bodoče že vnaprej odpravimo vse finančne težave v zvezi z izvedbo molzne kon-

TABELA I

I. Pregled premoženjskega in finančnega stanja kmetijskih zadrug 31. XII. 1953

Tek. št.	Kmetijske zadruga	Število članov		Osnovna sredstva	Premoženje zadruga		Čisti dobiček 1953	v investicijske sklade	Delitev dobička		Zguba	
		kmetje	ne-kmetje		osnovni sklad	ostali skladi			v ostale sklade	razdeljeno zadrugnikom		dopolnilne nagrade
1.	Bukovci	180	—	3.245.852,—	440.898,—	23.888,—	258.375,—	23.367,—	217.642,—	17.366,—	—	
2.	Cirkovci	184	3	2.092.889,—	252.690,—	95.546,—	—	—	—	—	323.977,—	
3.	Cirkulane	434	97	5.130.318,—	38.993,—	590.350,—	1.087.318,—	555.229,—	450.089,—	82.000,—	—	
4.	Desternik	344	19	569.588,—	401.833,—	209.673,—	261.656,—	114.008,—	134.767,—	12.881,—	—	
5.	Dolena	121	33	449.231,—	18.592,—	16.008,—	1.088.666,—	459.231,—	445.425,—	135.010,—	49.000,—	
6.	Dornava	197	9	3.295.462,—	480.923,—	74.188,—	211.379,—	172.603,—	27.176,—	11.600,—	—	
7.	Gajevci	242	23	834.095,—	223.249,—	234.945,—	166.136,—	—	166.136,—	—	—	
8.	Gorišnica	75	30	6.688.095,—	351.842,—	1.122.192,—	472.509,—	185.509,—	217.533,—	49.467,—	20.000,—	
9.	Grajena	197	13	2.738.371,—	275.494,—	24.488,—	—	—	—	—	12.631,—	
10.	Hajdina	174	6	2.998.561,—	855.036,—	253.604,—	1.649.042,—	1.114.155,—	337.330,—	173.557,—	24.000,—	
11.	Juršinci	167	23	4.661.907,—	320.448,—	843.170,—	601.194,—	100.000,—	381.000,—	120.194,—	—	
12.	Leskovec	327	102	3.601.484,—	31.632,—	865.787,—	1.947.418,—	1.787.418,—	160.000,—	—	—	
13.	Lovrenc	303	—	8.390.813,—	1.467.238,—	178.157,—	309.587,—	309.587,—	—	—	—	
14.	Makole	245	42	5.085.219,—	909.833,—	287.352,—	857.437,—	648.568,—	—	135.000,—	73.869,—	
15.	Majšperk	271	74	2.714.579,—	33.275,—	151.969,—	1.580.431,—	1.034.425,—	365.266,—	150.000,—	30.740,—	
16.	Marjeta	45	49	135.731,—	224.408,—	19.263,—	224.408,—	166.300,—	12.000,—	46.108,—	—	
17.	Markovci	199	19	4.236.652,—	163.550,—	190.890,—	33.230,—	—	23.230,—	—	10.000,—	
18.	Moškajnci	163	43	1.902.450,—	—	205.468,—	373.913,—	224.347,—	70.944,—	44.870,—	33.652,—	
19.	Muretinci	104	2	6.950.558,—	1.416.004,—	67.019,—	531.270,—	470.843,—	60.427,—	—	—	
20.	Ormož	153	40	3.600.499,—	1.314.012,—	303.909,—	574.499,—	400.000,—	112.499,—	42.000,—	20.000,—	
21.	Obrnož	495	378	6.915.405,—	2.833.369,—	618.811,—	3.381.738,—	1.680.079,—	1.701.659,—	—	—	
22.	Pacinjce	87	—	138.522,—	—	22.146,—	181.468,—	99.807,—	71.661,—	—	10.000,—	
23.	Podgorci	190	14	1.178.391,—	45.870,—	173.451,—	176.372,—	88.247,—	39.000,—	37.125,—	12.000,—	
24.	Podlehnik	229	283	3.039.762,—	65.592,—	271.826,—	1.512.965,—	884.006,—	465.084,—	157.875,—	6.000,—	
25.	Podvinci	103	37	223.607,—	—	47.873,—	83.158,—	83.158,—	—	—	—	
26.	Polenšak	201	43	287.252,—	95.497,—	23.049,—	165.323,—	—	165.323,—	—	—	
27.	Prepolje	30	11	252.050,—	—	12.628,—	334.611,—	—	334.611,—	—	—	
28.	Ptuj	113	24	431.105,—	345.076,—	80.668,—	392.114,—	233.985,—	113.918,—	39.211,—	5.000,—	
29.	Rogoznica	147	33	4.220.027,—	272.490,—	308.027,—	965.074,—	802.259,—	80.000,—	59.815,—	23.000,—	
30.	Sela	136	31	508.653,—	—	20.076,—	140.467,—	100.000,—	—	40.467,—	—	
31.	Slovenja vas	232	—	1.581.630,—	414.700,—	178.093,—	144.932,—	103.082,—	33.850,—	8.000,—	—	
32.	Središče	202	70	7.912.054,—	482.082,—	106.081,—	602.982,—	399.832,—	140.000,—	633.150,—	—	
33.	Starše	90	60	613.924,—	188.000,—	120.827,—	230.411,—	184.329,—	—	46.082,—	—	
34.	Stojnci	90	39	435.123,—	36.000,—	55.999,—	—	—	—	—	91.284,—	
35.	Stoperce	189	28	1.300.995,—	302.757,—	205.959,—	401.761,—	375.661,—	25.400,—	—	8.700,—	
36.	Sikole	62	—	953.506,—	365.798,—	45.520,—	187.630,—	182.630,—	5.000,—	—	—	
37.	Trnovska vas	214	36	3.633.853,—	840.611,—	245.128,—	203.670,—	170.000,—	—	33.670,—	—	
38.	Trnlišče	126	78	2.542.663,—	769.993,—	32.803,—	165.099,—	72.099,—	75.000,—	—	18.000,—	
39.	Velika Nedelja	319	34	4.878.356,—	157.739,—	89.969,—	131.226,—	101.226,—	30.000,—	—	—	
40.	Vitomarci	230	143	71.858,—	15.829,—	112.080,—	147.441,—	40.000,—	107.441,—	—	—	
41.	Videm	279	—	523.870,—	389.455,—	62.619,—	344.493,—	250.493,—	44.000,—	50.000,—	—	
42.	Vurberk	139	13	136.200,—	35.910,—	8.710,—	42.569,—	24.000,—	10.043,—	—	8.526,—	
43.	Zavrč	234	153	489.856,—	226.501,—	34.878,—	364.543,—	240.000,—	31.635,—	72.908,—	20.000,—	
44.	Zetale	346	91	1.602.012,—	814.690,—	457.298,—	1.947.318,—	560.000,—	960.318,—	380.000,—	47.000,—	
Skupaj		8698	2226	113.292.848,—	17.842.212,—	9.092.398,—	24.483.833,—	14.440.483,—	7.615.407,—	1.996.756,—	431.187,—	427.892,—

(Nadaljevanje tabele I.)

II. Pregled premoženjskega in fin. stanja kmečkih delovnih zadrug 31 XII 1953

Tek. št.	Kmetijske zadrug	Število članov	Osnovna sredstva	Premoženje zadrug osnovni sklad	ostali skladi	Čisti dobiček 1953	v investicijske sklade	Delitev dobička v ostale sklade	doplačilo zadrugnikom	dopolnilne nagrade	Zguba
1.	Dravinski vrh	201	13.407.117,—	6.785.470,—	1.510.259,—	2.961.621,—	1.045.907,—	1.035.714,—	820.000,—	—	—
2.	Gorca-Dežno	211	11.471.442,—	3.497.526,—	1.378.349,—	3.244.040,—	1.592.605,—	831.435,—	820.000,—	—	—
3.	Grajena	32	6.178.074,—	173.210,—	700.616,—	—	—	—	—	—	207.965,—
4.	Litmerk	96	6.854.403,—	1.354.850,—	388.740,—	2.429.024,—	1.600.000,—	829.024,—	—	—	—
5.	Osojnik	125	28.424.041,—	11.820.769,—	4.530.345,—	2.435.306,—	—	1.935.306,—	500.000,—	—	—
6.	Sobotinci	68	30.025.789,—	2.172.687,—	4.383.970,—	—	—	—	—	—	394.776,—
Skupaj		733	96.350.866,—	25.804.509,—	12.892.279,—	11.069.991,—	4.238.512,—	4.631.479,—	2.200.000,—	—	602.741,—

želje. Z ureditvijo osemenjevalnic na vseh sedežih eksponiranih veterinarjev bi bili v stanju zajeti z umetnim osemenjenjem mnogo večje število goveje živine. Zelo lep primer Ormoža in Središča, kjer se stvari tečejo že zelo dobro, nam kaže, da bo veterinarska služba tudi drugod morala biti agilnejša.

Selekcija živine

Trenutno imamo v okraju 870 rodovniških krav, 14 rodovniških bikov ter 320 komadov rodovniškega naraščaja. Od tega je bilo v letu 1953 sprejeto v rodovnik 458 krav ter vseh 14 rodovniških bikov, prav tako pa tudi vsa registrirana mlada rodovniška živina. Hkrati pa je bilo zaradi nediscipline rejcev, slabe proizvodnosti, vsled prodaje itd. tekoma leta izločenih iz nadaljnje selekcije 179 krav. Število rodovniškega naraščaja je vsekakor prenizko, je pa ta naraščaj zelo kvaliteten, predvsem tisti, ki izvira od bikov, ki so bili v lanskem letu uvoženi iz Avstrije.

Vse rodovniške krave so pod molzno kontrolo (količina in maščoba mleka), v 14 zadrugah in 5 kmetijskih gospodarstvih pa imamo za preteklo leto celoletne molzne zaključke. Po teh zaključkih je stanje oz. vrstni red posameznih kmetijskih združenj in kmetijskih gospodarstev naslednji:

ENOTA	Število gospodarstev	Število krav	Povprečna molznost	Povprečna toliška v %	Povprečna toliška v kg
KG Zavrč	1	22	2788	4,14	116
KZ Dolena	21	27	2283	3,94	90
KG Starše	1	20	2041	4,12	84
KZ Podgorci	7	7	2070	3,86	80
KZ Moškajnci	11	12	1886	4,19	79
KG Dornava	1	22	2112	3,69	78
KZ Središče	20	28	2025	3,85	78
KZ Ormož	34	43	2012	3,83	77
KZ Bukovci	12	14	1774	4,23	75
KZ Muretinci	10	11	1751	3,94	69
KZ Videm	7	9	1878	3,89	73
KZ Markovci	23	30	1691	4,02	68
KZ Vel. Ned.	4	5	1793	3,68	66
KZ Gorišnica	7	8	1614	4,09	66
KZ Obrež	25	36	1742	3,73	65
KZ Gajevci	8	12	1510	4,17	63
KG Turnišče	1	13	1527	3,93	60
KG Podlehnik	1	15	1468	4,09	60
KG Ormož	1	13	1467	3,89	57
Okrajno povprečje:		1896	3,96	75	

Za ostalo rodovniško živino se ni celoletnih molznih zaključkov, ker se je kontrola začela med letom. Pri pingavskih kravah je bila torej povprečna molznost v preteklem letu 1896 litrov s 3,96% maščobe, najboljša molznica (last Gustava Ozmeča) je dala 3662 litrov mleka. Pri simentalcih je bila povprečna molznost 2433 litrov s 4,15% tolišče, najboljša molznica (last KG Zavrč) je dala 3873 kg mleka. Na splošno doji že preko 80% rodovniških krav več kot 2000 litrov in 8% več kot 3000 litrov letno. Okrajno povprečje je zmanjšano zaradi gotovega števila izredno slabe živine, ki bo morala biti izločena iz nadaljnje selekcije.

Nadaljnja odbrava oz. iskanje čistopasemske in gospodarsko donosne živine je v teku. Ta živina bo sporazumno z rejci podvržena molzni kontroli, in če se bo pri preizkušnji dobro izkazala, bo naslednje leto sprejeta v rodovnik. Število rodovniške živine se bo povečalo tudi z nakupom, saj je našim rejcem zadrugnikom in kmetijskim gospodarstvom že odobren investicijski kredit za nabavo 375 komadov rodovniške živine, ali vsaj takšne, ki bo sposobna za nadaljnjo selekcijsko delo.

V preteklem letu sta bili dve živinorejski razstavi: v Markovcih in Ormožu, na katerih je bilo razstavljenih 239 glav rodovniške živine. Obe uspeli privediti nam dokazuje, da imamo že precejšnje število razmeroma zelo dobre živine in pa precej zelo dobrih rejcev za solidno delo na selekciji živine. Razstavi sta vzbudili veliko zanimanje. Naši živinorejci si na takih razstavah utrujejo potrebno strokovno znanje v poznavanju živine; lepe nagrade od 800—6000, din za glavno, pa so velika vzpodbuda za vse večje vključevanje kmetov v delo na selekciji živine. Zato moramo v tekočem letu s

premovanji in razstavami nadaljevati še v večjem obsegu, posebno skrbno pa bo treba organizirati veliko okrajno živinorejsko razstavo v okviru ptujškega tedna.

Na dveh plemenskih sejmih je bilo v preteklem letu prodanih 70 bikcev po povprečni ceni 58 tisoč dinarjev (najvišja cena 91 tisoč din), 10 krav po povprečni ceni 54.000 din ter 4 telice. To pomeni, da se počasi že uveljavljamo kot proizvajalci kvalitetne plemenske živine, razmeroma visoka cena pa nam je najboljši dokaz za to, kako se z boljše vzrejo dviga tudi rentabilnost živinoreje.

Naš neposredni selekcijski cilj je dvig mlečnosti od doseganih 1000—1200 litrov na 2000 litrov mleka na kravo letno. Z boljše prehrano in odbravo plemenske živine smo to v stanju doseči z zmanjšanjem nekaterih nediscipliniranih živinorejci, ker ugotovljenih tuberkuloznih živali ne izločajo v zakol in se tako bolezen širi. V tem oziru pričakujemo ostrejših zakonskih ukrepov, morali pa bomo poskrbeti tudi za sredstva, s katerimi bi lahko krili razliko med klavno ceno in plemensko vrednostjo izločenih živali vsaj v takih primerih, kjer bi klanje tuberkuloznih živali predstavljalo za živinorejca nevzdržen ekonomski udarec.

Zdravstvena zaščita živine

Temu problemu je živinorejska služba že ves čas posvečala največjo pozornost. Tu gre predvsem za zatiranje tuberkuloze in jalovosti pri goveji živini, ker ti bolezni povzročata ogromno gmotno škodo; tuberkuloza pa je nevarna tudi za ljudi.

V preteklem letu je bilo na področju ptujškega okraja tuberkuliniziranih 18.570 glav goveje živine, tako da je skupno z jesensko akcijo 1. 1952, praktično tuberkulinizirana vsa goveja živina. Procent okužbe je zelo različen: od 2—20%. V tekočem letu bo akcija ponovljena na seveda le v toliko, kolikor bo na razpolago veterinarskih kadrov. Finančna sredstva za samo tuberkulinizacijo so zagotovljena. Uspeh te drage akcije zmanjšujejo nekateri nedisciplinirani živinorejci, ker ugotovljenih tuberkuloznih živali ne izločajo v zakol in se tako bolezen širi. V tem oziru pričakujemo ostrejših zakonskih ukrepov, morali pa bomo poskrbeti tudi za sredstva, s katerimi bi lahko krili razliko med klavno ceno in plemensko vrednostjo izločenih živali vsaj v takih primerih, kjer bi klanje tuberkuloznih živali predstavljalo za živinorejca nevzdržen ekonomski udarec.

Jalovost — 125 milijonov škode

Se težji problem naše živinoreje je jalovost. Ugotovljeno je, da imamo v okraju ca. 30% ja-

POLJEDELSTVO BREZ MECHANIZACIJE NI NAPREDNO

Dvig poljedelske proizvodnje bo v bodoče zahteval še več preudarnega in organiziranega dela, katerega bo moralo voditi naše kmetijsko združenstvo. V ta namen je bil pri Okrajni zadrugi zvezi preteklo leto izvoljen svet za poljedelstvo in mehanizacijo. Tudi pri 24 kmetijskih zadrugah so ustanovljeni odbori za poljedelstvo in mehanizacijo. Po aginstosti prav gotovo prednjači poljedelski odbor kmetijske zadrug Moškajnci, ki s svojim delom pri organiziranju poljedelske proizvodnje, semenski službi, popularizaciji vseh agrotehničnih ukrepov in sploh vzgoji svojih članov-poljedelcev služi za vzgled vsem ostalim zadrugam.

Dobro seme — dobra žetev

Dobro seme je brez dvoma osnova za izboljšanje poljedelske proizvodnje in dviga hektarskih donosov. Zato je odbor za poljedelstvo v preteklem letu dobro organiziral priznavanje posevkov semenskih žit in krompirja z namenom, da pridelamo čim več kvalitetnih semen za potrebe ptujškega okraja, kakor za izvoz v ostale predele. Pri tem se ni omejil samo na pridelovalce velikih socialističnih obratov, temveč mu je uspelo v to delo vključiti tudi veliko število malih kmečkih proizvajalcev, katerim so razmeroma visoke cene semenskega blaga v veliko vzpodbudo in znatno pomoč pri urejanju njihovih gospodarstev. Priznanih in odkupljenih je bilo 116.996 kg semenskih žit in to: 73.524 kg sem pšenice, 31.338 kg sem. rži, 8946 kg sem. ječmena ter 3188 kg semenskega ovsa. Pri priznavanju semenskih žit so bile zajete samo sorte, ki v naših pogojih dajejo največje pridelke in so že pokazale prednosti pred različnimi prastarimi sortami, ki pri naših kmečkih gospodarstvih na žalost še vedno prevladujejo. Vsa ta žita so bila razpečana med pridelovalce našega okraja in le manjše količine izvožene. Priznanih in odkupljenih je bilo tudi 45 vagonov semenskega krompirja najboljših in za naše razmere najprimernejših sort. Od te količine je odprodanih deset vagonov v druge predele, vse ostane pa je ozir. bo porabljeno za potrebe okraja.

Razumljivo, da je poljedelski odbor pri organiziranju semenske službe imel mnogo začetnih težav: krediti, embalaža, prevozi in predvsem strokovni kadri. Na pridobljenih izkušnjah bo v

love živine, v nekaterih predelih celo do 50 odstotkov. Predvsem je v tej zvezi mišljena najnevarnejša spolna okužba, takozvana trihomonada, ki je na področju ptujškega okraja zavzela že takšen obseg, da bi v kratkem času popolnoma uničila govedorejo. Zato je zadruga živinorejska služba zatiraju te bolezni posvetila že vsjo pozornost in zdravljenje podprla z znatnimi finančnimi sredstvi. Pregledani so bili že vsi plemenski bikovi in bolni ponovno ozdravljeni. Prav tako so na področju občin Starše in Središče pregledane vse živali ženskega spola. Ob tej priložnosti so za zdravo živino formirani stalni plemenilni krogi, okužena živina pa zdravljena in se sme plemeniti le z umetnim osemenjenjem. Ker nam samo jalovost povzroča letno okrog 125 milij. din škode na mleku in prirastku, je razumljivo, da se bo ta akcija nadaljevala na področju vsega okraja do popolnega uničenja bolezni. V ta namen so tudi že določena potrebna finančna sredstva.

Brez dvoma je zadruga živinorejska služba do danes že uspešno opravila precejšnje delo. Postavljeni so solidni temelji bodočemu naprednejši živinoreji in bodočemu delu na tem področju. Nesporno je, da se nobena izvršenih akcij ne bi mogla dobro izvesti brez dobrih in aktivnih živinorejskih odborov pri kmetijskih zadrugah ter dobro organizirane živinorejske službe in je zato naša dolžnost, da delo teh odborov in celotne živinorejske službe vsestransko čim bolj podpremo.

gnojenje se v tistem okolju najbolje obnese. Seveda bo te poseke potrebno nadaljevati več let in poskušanje bo moralo postati stalna metoda nasega dela pri iskanju vse boljših oblik in načinov v poljedelski proizvodnji.

Posegajmo tudi po umetnih gnojilih

Naša zemlja je lačna gnojla in prav to je tudi eden važnih vzrokov za tako nizke hektarske donose. Proizvodnja hlevskega gnojla se bo dvignila šele takrat, ko bo urejeno tudi vprašanje živinorejske proizvodnje, vse premalo pa pri nas posegamo tudi po umetnih gnojilih. Brez umetnih gnojil, katera predstavljajo v poljedelski proizvodnji v glavnem le dodatno gnojenje, si pravzaprav ne moremo zamisliti obilnejših pridelkov. Poraba umetnih gnojil neke države se danes v svetu smatra za merilo naprednosti poljedelske proizvodnje, pri čemer so poredine države prišle že tako daleč, da trošijo že danes po 200 do 500 kg umetnih gnojil na hektar obdelovalne površine. Seveda so temu primerni tudi hektarski donosi, katerih višina se nam zdi še skoraj neverjetna. Kako pa v našem okraju? Po zbranih podatkih je naša trgovska mreža razpečala v ptujškem okraju v preteklem letu okrog dva milijona kg raznih umetnih gnojil. Ker imamo ca. 43.170 ha obdelovalne površine brez pašnikov, pomeni, da smo praktično potrošili le nekaj nad 46 kg umetnih gnojil na ha obdelovalne površine. Priznati moramo sicer, da se je ta količina prav v preteklem letu dvignila za skoraj 20 kg po ha, vendar je še odločno premalo in bo treba večjo in smotrno uporabo umetnih gnojil še nadalje forsirati. Tudi trenutno višje cene umetnih gnojil nas v tem ne bi smele motiti, kajti kot na dlani je jasno, da je vsoka in smotrna uporaba umetnih gnojil tudi pri teh cenah zelo rentabilna.

Orje nam že 33 novih traktorjev

Velik napredek je bil dosežen tudi v mehanizaciji ptujškega okraja. Pred dvema leti so zadrug v ptujškem okraju razpolagale z vsega 8 starimi traktorji in nekaj preko 100 priključnimi stroji. Danes imajo naše zadrug že 28 strojnih odsekov, 33 novih traktorjev, prav toliko dvo- in trobrzdnih plugov, 44 krožno-nivjskih bran, 16 traktorsko-vprežnih kultivatorjev, 29 traktorsko-kamionskih prikolc, 40 traktorsko-vprežnih sejalnic, 5 samovezalk, 44 kosilnic, 18 srednjih in velikih mlatic, 46 raznih motorjev, 16 izrovačev krompirja, dva sadilnika krompirja, 6 sortirev krompirja, 13 trosilcev umetnega in hlevskega gnojla, 3 mlne kladivarje, 23 luščilcev za koruzo, 3 puhalnice, 43 raznih škropilnic, 3 motorne stikalnice, 7 gnojniških črpalk, 1 ročni traktor, 4 velike selektorje, 10 trierjev itd., skupno torej preko 527 raznih kmetijskih strojev. Zraven tega dela najsoodborneje opremljena rigolna ekipa, katera uspešno in poceni rigola vinogradniške in sadjarske komplekse.

Obstoječa mehanizacija je še vedno pomanjkljiva in bo kljub lanskim investicijam v višini 34 milijonov din potrebno še nadalje ustvarjati velika sredstva za nakup novih strojev, ker je zanimanje našega kmeta zanje iz dneva v dan večje. Strojni odseki kmetijskih zadrug bodo morali nabavljati tudi več manjših vprežnih strojev, kateri s smotrno uporabo in pravilnim zaračunavanjem obrabne lahko celo več stote v mehanizaciji naše poljedelske proizvodnje, kakor traktor sam, s čimer bo izkoreninjeno napačno mnenje, da mehanizacija kmetijstva predstavlja edinoletni traktor. Tudi razni manjši vprežni stroji lahko znatno povenijo poljedelsko proizvodnjo in to je tudi bistvena naloga mehanizacije kmetijstva.

Delo strojnih odsekov je povsod tam, kjer so upravni odbori spoznali važnost in vrednost mehanizirane poljedelske proizvodnje že precej dobro. Strojni odseki še delajo na osnutku organizacijskih pravil, prav tako tudi na osnutku svo-

jih tarifnih pravilnikov, kar naj omogoči najboljše izkoriščanje in pravilno amortizacijo strojev. Večje število strojnih odsekov se nima strojnih lop, kar brez dvoma v veliki meri otežuje evidenco in vzdrževanje strojev. Tudi v tem pogledu je bil v preteklem letu narejen velik korak naprej. Kader trak-

toristov je splošno dober, izgleda pa, da ti kadri še vse premalo obvladajo celotno tehniko obdelave zemlje, predvsem delo raznih vprežnih in večjih stabilnih kmetijskih strojev. V preteklem letu je z uspehom končalo traktorski in strojni tečaj tudi 28 naših združnic.

NAŠE SADJARSTVO ZAHTEVA VEČJO SKRIB

Dobro je znano, da v naših krajih, poleg jugo-vzhodne Avstrije in južnega Tirola dozorevajo najkvalitetnejša jabolka in hruške na vetu. Dokaz za to je velik izvoz jabolk iz naših predelov v času predvojne Jugoslavije. S pričetkom druge svetovne vojne je bil prizadet našemu toliko obetajočemu sadjarstvu prvi težak udarec. Vojne prilike in pa brezbriznost okupatorja sta zavrla vsak nadaljnji razvoj. Sadovnjaki so začeli propadati vsled nezadostne nege, na obnovo pa ni nihče mislil.

Drugi usodni udarec je zadal našemu sadjarstvu ameriški kapar. Danes vemo, da nas je ta škodljivec zatekel popolnoma neopripravljeni in da je trajalo polna tri leta, preden smo se vsaj za silo znašli in začeli proti njemu učinkovitejšo borbo. V prvih povojnih letih nismo imeli dovolj učinkovitih zaščitnih sredstev, škroplilnic in večjih kadrov in to je naše sadovnjake občutno skrčilo. Naš sadjar je vsa ta leta nemočno opazoval propadanje svojega sadovnjaka in končno prišel do napačnega zaključka, namreč, da za sadjarstvo pri nas ni več pogojev. Tu in tam je kak »drznejši« sadjar še poskušal zasadi nekaj dreves, vendar so mu že v nekaj letih propadla. Večina sadjarjev pa na neko večjo obnovo sploh ni več mislila in tako je število sadnih dreves padlo za preko 50% in s tem tudi možnost izvoza.

Naši smo orožje proti kaparju

Temeljit preobrat za razvoj sadjarstva pomeni leto 1951 in 1952, ko je naša kemična industrija postavila na tržišče prvo zanesljivo učinkovito škropivo »Kreosane«. Počasi, vendar vztrajno si je to škropivo utiralo pot v sadovnjake. Slabe izkušnje iz prejšnjih let so sicer marsikateremu kmetovalcu branile, da bi se ga poslužil; so pa na drugi strani vidni uspehi škropljenja s tem sredstvom vnesli zopet nekaj zaupanja v učinkovito škropljenje sadnega drevja. Nadaljnji prispevek v tej smeri je dal proizvod novega zaščitnega sredstva pod imenom »Rumesan«. Velikih uspehov, doseženih s temi škropivi, niso mogli zanikati niti najbolj zagrizeni nasprotniki škropljenja. Ogromno zmanjšanje dohodkov zaradi propada sadnega drevja in na drugi strani vztrajno prepričevanje kmetijskih strokovnjakov, še bolj pa vidni uspehi na raznih socialističnih obratih so našemu sadjarju zopet vrnilo vero v uspešno sadjarjenje. Zanimanje za škropljenje je raslo iz leta v leto, posebno pa to velja za letošnje pomlad, ko bo poškrpljena velika večina sadnega drevja, ne da bi bilo treba pri tem uporabiti kakšne koli administrativne mere. Tako je dejansko pričela borba za ohranitev še obstoječih preostankov naših sadovnjakov. Obnavljalo pa se je v tem času zelo malo z izjemo večjih socialističnih obratov, kot n. pr. zadruga Osojnik.

Prelomnico v tem pogledu predstavlja leto 1954, ko so pričeli z obnovo v večjem obsegu tako socialistični obrati kakor tudi kmetije. Če bi stremeli samo za tem, da ohranimo to, kar že imamo, bi bilo storojeno premalo. Dejstvo je namreč, da kritičnemu položaju v našem sadjarstvu ni kriv samo ameriški kapar, temveč tudi že previsoka starost sadovnjakov. Svet za sadjarstvo pri OZZ je organiziral preteklo zimo dva tečaja za sadjarske pomočnike na Vurberku. Na teh tečajih je 51 tečajnikov pridobilo neobhodno potrebno praktično in teoretično znanje iz sodobnega sadjarstva. Sleherni tečajnik se je naučil osnovnih del oskrbe sadovnjakov, kakor tudi obnove novih nasadov. Tečajnikom je bilo razdeljenih nad 100 raznih strokovnih knjig, prav tako pa so tudi prejeli diplome, ki jim dajejo pravico za naziv kvalificiranega sadjarskega pomočnika. Tečaj je dopolnjen še s strokovno ekskurzijo na plan-tažne nasade zadruge Osojnik. Brez dvoma bodo ti kadri lahko mnogo doprinesli k obnovi našega sadjarstva.

Posebno važna in dejansko najbolj komplicirana naloga v sadjarstvu je zaščita sadnega drevja pred raznimi škodljivci. Zimsko škropljenje sadnega drevja se že zelo uveljavlja, saj je v letošnjih zimih v ta namen potrošeno kar petkrat več zaščitnih sredstev kakor pa prejšnje leto. Vse premalo pa

je še cenjeno letno škropljenje in prav zato so uspehi pri zatiranju škodljivcev nepopolni. Kaj pa pomaga, če pozimi zatremo kaparja, če nam tekem pomladi in leta razni drugi škodljivci kljub temu uničujejo naš sadni pridelek? Zaščita sadnega drevja torej ni samo v zimskem škropljenju, temveč jo treba razumeti, da je potrebno tudi poletno škropljenje.

Novi sadovnjaki — novi milijoni

Vzporedno z zaščito pa mora teči tudi obnova sadovnjakov. Povprečna starost sadnih dreves v našem okraju je 40—50 let. Takšno drevo že iz rentabilnega računa ne zasluži drugega kakor sekdro, zato ni prav nič pretirana zahteva okrajnega desetletnega perspektivnega plana, ki predvideva do l. 1962 800 ha novih nasadov.

Se nobeno povojno leto se v ptujskem okraju ni toliko obnavljalo kakor letošnje pomlad. Zadruga kmetijska gospodarstva »Osojnik« in Placar obnavljata 20 ha sadnih plantaž. Kmetijski zadrugi Moškajnci in Bukovci sta zasadili 10 ha strjenih nasadov; na dobri poti je tudi kmetijska zadruga Središče. Tudi kmetijska zadruga Markovci je bila letošnje pomlad zelo agilna in je posredovala svojim članom nakup preko 1000 kom. sadnih dreves. Po dosežanih podatkih je bilo v letošnji pomladi zasajenih ca. 6000 sadnih dreves.

Zelo agilni so razen že omenjenih tudi sadjarski odbori pri kmetijskih združenjih Ormož, Zetale, Muretinci, Juršinci, Središče, Ptuj, Vurberk, Cirkulane, Zavrč, Dolena, Majšperk, Podgorci, Leskovec, Podlehnik itd.

vsvo grajo pa zaslužijo sadjarski odbori pri združenjih Vitomarci, Polenšak, Stoperce, Podvinci, Grajena itd., ki niso storili ničesar.

Ker še ni na razpolago dovolj sredstev, potrebnih v sadjarstvu, zato je potrebno z razpoložljivimi sredstvi tem smotrnejše gospodariti. 62 sadnih škroplilnic v bodoče ne bo več zadoščalo, saj odpade na eno škroplilnico 4500 do 5000 sadnih dreves, kar je odločno preveč in bo potrebno nabaviti vsaj še 40 sadnih škroplilnic, če hojemo zaščito sadovnjakov v celoti tudi obvladati.

Svet za sadjarstvo pri OZZ je stalno obveščal kmetovalce o pojavih posameznih škodljivcev in načinu, kako jih naj uspešneje zatiramo, in to s predavanji ter z objavami in članki v »Ptujskem tedniku«.

Naslednja pereča stvar je obnova 800 ha sadovnjakov, ki stoji pred nami. Za to površino bo potrebnih 80—100.000 sadnih dreves. Teh pa je že v letošnjem letu zelo primanjlovalo kljub temu, da je obnova komaj v malem začela. Naše dresvesnice dajejo premalo in marsikdaj neustrezn material. V letošnjem letu je bil sprejet sadni izbor za naše področje in tega se bodo morale držati vse dresvesnice, kakor tudi tisti, ki bodo obnavljali.

Sadjarski svet OZZ je zato resno pretresel vprašanje organizacije nove dresvesnice in sklenil, da se v ta namen razširi dosežanja dresvesnica na kmetijskem gospodarstvu v Podlehniku toliko, da bo zadoščila potrebam ptujskega okraja.

V preteklem letu je bilo organizirano tudi odbiranje najboljših kostanjeh in orehovah tipov za pozitivno selekcijo. Odbirni vršiti kmetijski gospodarstvi Zavrč in Podlehnik, v stremljenju, da se odbere tip, ki bo rodil sadove, kakršne zahteva notranji in zunanji trg.

Svet za sadjarstvo še mnogo razpravlja tudi o sanaciji ali urejevanju obstoječih sadovnjakov in je prišel do zaključka, da bi bilo potrebno ca. 50 manjših sadovnjakov po pol ha prevzeti v zorno oskrbo in na ta način kmetovalcem praktič-

no pokazati, kako se lahko sadno drevje kljub močnim okužbam in poškodbam z uporabo sodobne sadjarske tehnike privede do ponovne redne in obilne rodnosti, skratka, kako se oskrbuje sadovnjak, da bo njegova proizvodnja postala res rentabilna. Vendar pa to propagandno delo še ni steklo zaradi trenutnih finančnih težav.

Kaj bo s kmetijsko apoteko?

Razpravljalo se je tudi o ustanovitvi kmetijske apoteke za ptujski okraj. Kmetijske apoteke so trgovine za prodajo zaščitnih sredstev in ostalega reprodukcijskega materiala, ki jih organizira po vsej državi Tovarna kemičnih sredstev za zaščito rastlin »Zorka« v Šabcu. V kmetijski apoteki sme biti prodajalec je agronom — inženir ali tehnik, ki ima že večletno prakso na področju fitopatologije. V farmacevtski apoteki lahko prodaja in meša zdravila samo strokovnjak, do čim je do danes lahko razprodajal kemična sredstva za zaščito rastlin vsak trgovec. Ker so se vršile razne napake in nepravilnosti z zaščitnimi sredstvi tako v prodaji kakor v uporabi, je prav, da se tudi tu naredi red. Kmetijska apoteka bo odprta, brž ko bodo za to na razpolago primerni prostori. Da bi se pa do tega časa omejila škoda, ki jih je neznanje in nepravilna uporaba teh sredstev naredila, je OZZ organizirala dva seminarja za vse poslovodje KZ, na katerih so se seznanili z najosnovnejšimi pojmi o zaščitnih sredstvih, umetnih gnojilih in semenskim blagom.

Ker so mnogi problemi zaščite kmetijskih kultur tesno povezani z zaščito gozdov pred nevarnimi boleznimi in škodljivci, je potrebno, da se okrajna zaščitna služba čim tesneje poveže tudi z gozdarskimi strokovnjaki. V letošnjem letu je pričakovati prve okužbe iz sosednjega ljutomerskega okraja po ameriškem prelcu, ki napada gozdno in sadno drevje. Škodljivec je nevarnejši od ameriškega kaparja in se zelo naglo množi.

Vinogradništvo pred 100 leti takšno kot danes

Diskusija na vseh vinogradniških konferencah in sestankih se je dotikala predvsem obnove, kar je razumljivo, saj je v ptujskem okraju ta problem zelo pereč zaradi velikih površin, kjer je možno gojiti le vinsko trto. Danes je že vsakomur jasno, da je naše vinogradništvo v zelo kritičnem stanju, ki ga lahko spremljamo samo z obnovo, ki bo morala teči naravno in ob upoštevanju pravilnega trsnega izbora. Od 2400 ha vinogradov je 50% starih že nad 50 let in so potrebni takojšnje obnove. Vprašanju trsnega izbora se je posvetilo v preteklem letu mnogo pozornosti ter je bilo že lansko leto uvoženih 11.650 kom. korenjaka. Za letos je naročenih v inozemstvu 14.800 kom., dalje 275.000 ključev, okoli pol milijona oces iz klonskih nasadov in 9000 cepičev za klonske matične nasade. Lansko leto so bili povečani matičnjaki v Podlehniku in Ormožu na 13 ha, kar bo zadostovalo za letno obnovo 130 ha. Potrebno pa bo še povečati površine trsnic. V Mestnem vrhu pri Ptuj se ureja velik vzorni vinogradniški klonski nasad, ki bo služil kot osnova za obnovo vinogradništva v našem okraju. S tako visoko selekcioniranim trsnim materialom se bo močno dvignila kvaliteta in količina pridelka, kar je posebno važno, ker se že postavlja vprašanje, ali bodo naša vina vzdržala konkurenco z raznimi južnimi vini. Naši proizvodni stroški so okoli 90 din po litru, v Dalmaciji 40 din in v Vojvodini 26 din po litru. Toda ne samo domača vina, temveč tudi inozemski trg resno grozi našemu vinogradništvu, saj imajo glavni evropski producenti, kot so Francija, Španija, Italija že dva letnika vina v skladiščih in jih ne morejo prodati. Pri vprašanju povolitve proizvodnih stroškov gre v prvi vrsti za mehanizacijo, ki je pri nas še ne uporabljamo ali pa zelo malo. Stvar bo še bolj jasna, če primerjamo naše vinogradništvo s stanjem v naprednih vinogradniških državah. Naši vinogradniški država, ki je pri nas še ne uporabljamo ali pa zelo malo. Stvar bo še bolj jasna, če primerjamo naše vinogradništvo s stanjem v naprednih vinogradniških državah. Naši vinogradniški država, ki je pri nas še ne uporabljamo ali pa zelo malo. Stvar bo še bolj jasna, če primerjamo naše vinogradništvo s stanjem v naprednih vinogradniških državah.

porabili 300 delovnih dni za obdelavo 1 ha, tako dolgo ne bomo mogli misliti na znižanje proizvodnih stroškov. Kako bomo obnavljali, ali na terasah, t. j. horizontalno ali pa kot se je obnavljalo pri prvi obnovi, t. j. z vertikalnimi vrstami, si strokovnjaki še vedno niso edini. Velik del strokovnjakov je mnenja, da bo obnova na terasah, t. j. na vseh za to prikladnih terenih, katero tudi v našem okraju priporočamo, edini način, ki bo znatno doprinesel k znižanju proizvodnih stroškov in olajšal delo v vinogradih. Dosežanja obnove s preozkimi razdaljami med vrstami, nepravilno speljane ceste, vzgojni način trtja, vse to so faktorji, ki so preprečevali uporabo mehanizacije. Prvi pogoj za uporabo mehanizacije bo v povečanju malih vinogradniških površin, ker je le na večjih parcelah možna uporaba mehanizacije. Z združevanjem kompleksov in načrtno speljanimi potmi bi se namreč znatno znižala poraba delovne sile. Tudi za investicijske kredite, katere danes nudi država, je potrebno, da je obnovljena površina velika vsaj 2 ha. Če se zavedamo, da bo v naprednejšem vinogradništvu potrebna mnogo bolj intenzivna obdelava, n. pr. šestkratno prekanjanje, potem je jasno, da bi način obnove na terasah, kjer je možno vsa dela mehanizirati, mnogo doprinesel k pocenitvi dela. Prednost terasnih nasadov je tudi v tem, da je preprečeno sleherno odplavljanje zemlje. Tu gre za stotine ton najbolj rodovitne zemlje, ki se vsako leto izgubljajo v polazah in v hudournikih.

Vinogradništvo pa ni najzaostalejša kmetijska panoga le po načinu proizvodnje, ampak tudi po razmerjih, ki so tukaj vladali. Zakon o odpravi vinlarskih razmerij je odpravil stoletno izkoriščanje in napravil konec s tem, da je okoli 300 ha vinogradov prešlo v socialistični sektor. Ti bodo, obnovljeni po sodobnem načinu, lahko dajali tamkašnim vinogradnikom vzgled, kako je treba obnavljati. Vinlariji pa bodo dobili na kmetijskih gospodarstvih dostojno plačilo za svoje delo.

Člani vinogradniškega sveta so tudi na terenu aktivno pomagali z nasveti, predvsem ob letošnjem katastrofalnem mrazu. Proti vsakoletnim elementarnim nesrečam se bomo tudi pri nas pričeli uspešno boriti. Poskusi, ki so lansko leto dobrimi uspeli na Primorskem, so opogumili tudi nas, da bomo že letos ali vsaj drugo leto oskr-

beli strelne postaje za obrambo proti toči. Med tem časom pa delajo v Ljubljani poskuse s pečmi za zamegljevanje proti mrazu. Radius delovanja take peči bi bil okoli 200 m in bi po svoji ceni bila pristopna vsakemu vinogradniku.

Vinogradniški odseki kmetijskih združenj stojijo pred velikimi nalogami, predvsem zainteresirati kmetovalce, da bodo skupno obnavljali večje površine, da bodo pravočasno oskrbeli za trsni material in da v posvetovanju z vinogradniškimi strokovnjaki najdejo tak način obnove, ki bo omogočil čim rentabilnejšo proizvodnjo. Ker vinogradništvo še ni bilo deležno večjih kreditov, se je Svet za vinogradništvo do sedaj omejil pri svojem delu predvsem na predpriprave za bodočo večjo obnovo. Na vidiku so pa že večji investicijski krediti za obnovo te kmetijske panoge in zato bo potreba dobrega in organiziranega dela odborov pri kmetijskih združenjih že v kratkem času zelo nujna.

Odbor žena-zadružnic naj poveže vse kmečke žene

Da bi se tudi žene-zadružnice čim bolj aktivno vključile v združeno delo, je bil pri Okrajni zadrugi zvezi že v preteklem letu izvoljen odbor žena-zadružnic. Temu odboru je uspelo povezati veliko število naprednih žena naše vasi, katere so na svojih konferencah in sejah zelo trezno pretresle vse možnosti in načine, kako naj se tudi naša žena-zadružnica aktivno vključi v delo pri preobrazbi naše vasi. Brez dvoma je področje dela žene-zadružnice zelo pestro in važno. Ne samo to, da je tudi kmečko gospodarstvo potrebno modernizacije prav tako, kakor vse ostale kmetijske dejavnosti, bo morala organizacija žena-zadružnic skrbeti za to, da se bodo tudi žene aktivno vključile v združeno gibanje. Ze v preteklem letu je v upravnih in nadzornih odborih ter raznih proizvajalnih odsekih kmetijskih združenj več ali manj uspešno delovalo 43 žene. To število se je na letošnjih občnih zborih dvignilo na 46.

Če naj se žena na vasi vključi v širše javno delo v združnih organizacijah, se mora tudi strokovno izobraziti, zato je odbor žena-zadružnic organiziral štiridnevni tečaj najnaprednejših žena-zadružnic, katerega se je udeležilo 26 žena iz 22 kmetijskih združenj. Prav ta tečaj je pokazal, da imajo žene tudi do

TABELA II. (Tekst na 2. strani)

NAČRT FINANSIRANJA MOLZNE KONTROLE V LETU 1954

Table with columns: Zivorejski center, Osnovna skupina, Stroški molzne kontrole, Mesečni prihodek za molzno kontr., Prispavek naknati. Rows are grouped by region: 1. ORMOŽ, 2. GORIŠNICA, 3. LOVRENC, 4. PTUJ.

strokovne izobrazbe iz vseh kmetijskih panog zelo veliko zanimanje. V bodoče so predvideni taki tečaji po sektorjih in jih bodo organizirale kmetijske zadruge v zimskem času. Poleg splošnih kmetijskih predavanj in praktičnega pouka se bodo obravnavale tudi teme, ki žene še posebej zanimajo. Potrebno bo, da bodo tudi upravni odbori kmetijskih združenj ženam-odbornikom več pomagali. Treba bo z več upo-

števanja sprejemati mnoge zelo koristne predloge žena in marsikdaj z več uvidenosti pomagati in podpreti njih želje v delu za napredek vasi.

V kratkem bodo žene-zadružnice ptujskega okraja imele svoj letni občni zbor, na katerem bo obširneje obdelana problematika njihovega dela, iznesena upravičena kritika in napravljen načrt za delo v tekočem letu.

Skrb Sveta za kulturo in prosveto — Strokovno in splošno izobraževanje

Naprednejša kmetijska proizvodnja zahteva strokovno in sploh intelektualno razgledanega človeka. To ni slučajno, saj je kmetijska proizvodnja vendar ena najbolj kompliciranih od vseh gospodarskih dejavnosti. Medtem, ko so vse ostale gospodarske stroke, industrija, trgovina, gostinstvo in obrtništvo že davno rešile vprašanje potrebne strokovne izobrazbe svojih kadrov, je v kmetijstvu to še vedno odprt in nerešen problem. Z organizacijo kmetijskih nadaljevalnih šol se je v ptujskem okraju pričelo šele preteklo jesen, prav tako je šele preteklo jesen začela z delom prva enoletna kmetijska šola v okraju. To so vsekakor skromni začetki, ki pa ne bodo takoj spremenili sedanjega stanja.

Zato je bil pri Okrajni zadrugi zvezi izvoljen tudi Svet za kulturo in prosveto, kateri si je zadal nalogo, da bo predvsem strokovno usposabljal kmečke proizvajalce, tako mlade kot starejše. Kulturnoprosvetni odbori so bili izvoljeni tudi na občnih zborih KZ. Strokovna predavanja, tečaji ter širjenje strokovne literature in časopisov je bila glavna vsebina dosežanj dela zadrugne kulturnoprosvetne službe. Tako je bilo v preteklem letu organiziranih 197 strokovnih predavanj iz raznih panog kmetijske proizvodnje in 28 zelo uspešnih predavanj kmetijskih strokovnih filmov. Bila sta dva tečaja za sadjarske pomočnike, tečaj za molzne kontrolorje, štiridnevni tečaj žena zadružnic, dva tridnevna tečaja trgovskih nameštencev kmetijskih združenj z namenom,

da se trgovski aparat usposobi za promet s kmetijskim reprodukcijskim materialom. Večdnevne strokovne tečaje so organizirale tudi kmetijske zadruge Ormož, Središče, Markovci, Juršinci in še nekatere druge. Tudi gojenci enoletne kmetijske šole v Turnišču so v glavnem stipendisti kmetijskih združenj.

Kulturnoprosvetni odbor OZZ mnogo dela tudi na širjenju kmetijske strokovne literature in časopisov. Okrajna zadruga zveza je brezplačno razdelila med člane združenj nad 500 strokovnih knjig, še več pa so v tem oziru storile zadruge, katere so ob priliki raznih tečajev, predavanj in občnih zborov razdelile med svoje člane samo v preteklem letu nad 2000 strokovnih kmetijskih knjig. Strokovno časopisje, kakor »Naša vasa«, sadjarstvo, vrtnarstvo in vinarstvo«, se je v zadnjem močno razširilo. Snovati so se pričele tudi stalne strokovne knjižnice po združenjih. Te knjižnice že poslujejo pri 24 kmetijskih združenjih.

Hranilno-kreditna služba — Ljudska samopomoč

Zadruga hranilno-kreditna služba v ptujskem okraju so žalost še ni odigrala pomembnejše vloge. Svet za kreditno službo je sicer sprejel več sklepov o poživitvi zadrugne hranilno-kreditne službe, vendar je v glavnem ostalo le pri sklepih. Vse premalo je populariziral to važno gospodarsko dejavnost kmetijskih združenj in v tem je tudi osnovni vzrok, da kmetje še ni dobil zaupanja v

hranilno-kreditni odsek kmetijske zadruge Prav gotovo ni nekaj velikih finančnih rezerv na naši vasi, drži pa, da dohodki kmetna ne dotočajo enakomerno skozi vse leto in da ima marsikdaj več denarja, ki mu bo moral zadostovati za več mesecev. Če bi zadržniki take prilagoditve rezerve tudi za kratek čas odstopali hranilno-kreditnemu odseku svoje kmetijske zadruge, bi ta odsek

zbral pomembna finančna sredstva, s katerimi bi lahko tudi kratkoročno kreditiral tistim združnikom, katerim so taki krediti potrebni. Nič ne ve, kdaj bo pomoči potreben. Kmetijska zadruga blaga (gnojila, semena) ne more prodajati na up in tu bi lahko posredoval samo kreditni odsek zadruge. Take vrste samopomoči ima v Sloveniji že staro tradicijo. Prav gotovo bo treba sčasoma preiti

na način odprtega računa v poslovanju med zadrugo in združniki, in prav pri tem načinu bi moral hranilno-kreditni odsek zadruge odigrati glavno vlogo.

Stanje hranilnih vlog pri vseh KZ z dne 31. dec. 1953 znaša 3.068.000.— din, stanje posojil pa istočasno 362.160.— din. Zelo dobro je organizirana hranilno-kreditna služba v KZ Ormož in Obrež.

ljudi, katerih plače znašajo po tarifnem plavilniku 3.400.000.— dinarjev letno.

PODJETJE ZA ODKUP ŽIVINE

V preteklem letu je doseglo skupen promet v višini 86 milijonov 540.000.— din pri skupni nabavni vrednosti odkupljene živine 68.981.000.— din. Odkupljeno je bilo 3902 telet, 693 govedi ter 876 prašičev v skupni teži 607.615 kg. Povprečni mesečni promet znaša 7 milijonov 200.000.— din. Materialni stroški znašajo skupno 11 milijonov 769.000.— din, kar predstavlja 13,6% od prometa. Podjetje je koristilo obratni kredit 6.000.000.— din, kateri je bil pozneje znižan na 4 milijone dinarjev in v povprečju koriščen le do 3.200.000.— din.

Spriču visokih stroškov bi podjetje moralo ustvariti večji promet, v katerem primeru bi efekt poslovanja bil bolj zadovoljiv, kakor ga je sicer podjetje zabeležilo. Kljub temu je podjetje zadostilo vsem družbenim obveznostim, pripomniti pa je še, da je pri izvozu živine doseglo lepo število deviz, ki so šle v devizni sklad Okrajne zadruga zveze za nakup poljedelskih strojev, katere so preleže naše zadruge. Podjetje je v zadnjem času materialne stroške zelo omejilo in ima v tekočem letu zadovoljive perspektive svojega dela in razvoja.

PODJETJE ZA ODKUP POLJSKIH PRIDELKOV

Trgovsko podjetje OZZ odkup poljedelskih pridelkov se v glavnem peča z odkupno dejavnostjo kmetijskih pridelkov v ptujskem okraju, nadalje prodajo reprodukcijskega materiala in zaščitnih sredstev, s katerimi zalaga kmetijske zadruge okraja in kmetijska gospodarstva. Nadalje je podjetje operativno izvajalo naloge zadr. semenske službe. Pri vsem tem poslovanju je podjetje v letu 1953 imelo prometa 174.629.205.— dinarjev. V ta promet so vštete vse poslovalnice, kot: Poslovalnica semenarne v Ptuj, Poslovalnica v Kidričevem, v Reki ter skladišče v Moškajncih. Skupne razlike v ceni kmetijskih pridelkov, reprodukcijske-

ga materiala, zaščitnih sredstev in semenskega blaga znašajo 20.634.850.— din, izredni dohodki 758.185.— din, materialni stroški pa znašajo v letu 1953 13.365.063.— din.

Kljub velikemu prometu, ki ga je podjetje doseglo, se je moralo boriti s precejšnjimi težavami. Predvsem odsluženi tovorni avtomobili in dragi prevozi blaga po železnici za poslovalnico v Reki so povzročili izredno visoke materialne stroške, ki znašajo procentualno nasproti razlikam v ceni 65%.

Če pregledamo poslovne stike s kmetijskimi združbami, ugotovimo, da je mnogo kmetijskih združb, ki niso hotele slišati o poslovnih stikih s svojim matičnim podjetjem. Razne zadruge niso hotele oddati blaga brez gotovine, ker so si hotele takoj zagotoviti finančna sredstva, in to v nasprotju z veljavnimi finančnimi predpisi.

STROJNE DELAVNICE

Promet podjetja je bil v letu 1953 mnogo višji kot v l. 1952. Realizacija je znašala skupno 16.550.064.— din. Prebitki, ki je bil knjižen konec leta, znaša 211.534.— din. Težave, s katerimi se podjetje bori, so precejšnje. Nujno potrebno bi bilo, da se uredi zgradba, ki je še vedno v nedograjenem stanju. Dalje bi bilo potrebno, da se čim prej generalno popravi velika strožnica in ostali stroji. Nabava materiala je zelo otežena zaradi visokih cen uvoženemu materialu. Kredit za obratna sredstva v višini 2-5 milijona je bil preizek. Podjetje je bilo konec leta dobro založeno z delom in so izgledi, da tudi v tekočem letu dela ne bo primanjkovalo.

Sodelovanje med združbami in podjetjem bi bilo lahko boljše, če bi se zadruge bolj oslanjale na to podjetje. Nekatere zadruge so tako slabi plačniki izstavljenih računov, da je podjetju, ki je odvisno le od nizkega kredita, sodelovanje s temi skoraj onemogočeno.

OBRTNA PODJETJA

Podjetje se je v preteklem letu bavilo predvsem z naslednjimi dejavnostmi: razrezom

lesa na žagi Ormož, odkupom in prodajo hlodovine. Do 30. VI. 1953 je bil v sklopu poslovanja podjetja tudi mlin v Slapah. V to podjetje je vključena tudi rigolna ekipa, ki je delala na obnovi nasadov.

Za dosežene zasluške je podjetje izplačalo v preteklem letu 2.598.242.— din. Podjetje pri Narodni banki ni imelo najetega obratnega kredita, temveč je poslovalo z lastnimi sredstvi. To pa je bilo mogoče le na ta način, da je prejemalo na račun izvršenih del in prodanega blaga akontacije.

Zaradi reorganizacije podjetja se je upravni odbor OZZ spoznamel, da se z 31. dec. 1953 preimenuje v podjetje »Obnova« OZZ Ptuj. Zaradi tega se je s 1. januarjem 1954 izločila iz sklopa tega podjetja žaga v Ormožu ter priključila trgovskemu podjetju »Les« OZZ. Na osnovi zaključnega računa je ugotovljeno, da je podjetje zaključilo gospodarsko leto 1953 s finančnim uspehom.

TRG. PODJETJE »LES«

Januarja 1953 je nameravalo Trgovsko podjetje »Les« Ljubljana likvidirati poslovalnico v Ptuj in Središču ob Dravi. Okrajna zadruga zveza pa je prevzela imenovani poslovalnici in ustanovila novo trgovsko podjetje »Les« OZZ Ptuj.

Podjetje se je v teku enajstih mesecev lanskega leta razvilo v soliden obrat, kar je dokazano s tem, da je od planiranih 70 mil. din prometa doseglo 113 milijonov, torej preprečilo promet za 161%. Prometu primeren je bil v lanskem letu tudi finančni efekt. Ustvarjenega je bilo 4.200.000.— din dobička.

Ker je podjetje v teku svojega poslovanja pokazalo solidno trgovino in si navezalo stike stalnih kupcev in odkupne mreže, kažejo vsi znaki dobro bodočnost podjetja. K temu bo tudi pripomogla žaga in parilne naprave v Ormožu, katero je upravni odbor OZZ z letošnjim letom priključil k podjetju. Podjetje ima za letos že sklenjene pogodbe z dobavitelji, v zalogi pa ima še hlodovino za razrez.

Skupni stroški OZZ za leto 1953 so sledeči:

1. Osebnih izdatki — plače in soc. dajatve	3.669.800.—	din
2. Potni in selitveni stroški	1.012.134.—	din
3. Materialni stroški	798.094.—	din
4. Stroški prostorov in opreme	215.952.—	din
5. Stroški vozil	910.273.—	din
6. Stroški vzgoje kadrov	20.379.—	din
7. Stroški zbora, plenuma in konferenc ter ostali organizacijski stroški	494.361.—	din
8. Amortizacija in odpisi	344.681.—	din
9. Prispevki v sklade ter ostali prispevki, pomoči in darila	3.049.002.—	din
Skupaj	10.474.606.—	din

Skupni strošek OZZ za leto 1953 znašajo 8.875.538.— din

V post. 9 navedenih stroškov je zajet tudi višek dohodka OZZ (prispevki v sklade OZZ), ki znaša 1.599.068.— din.

10. Stroški živinorejskega sveta	671.206.—	din	671.206.—	din
Višek dohodkov OZZ	9.546.744.—	din	11.145.812.—	din
			11.145.812.—	din

Skupni dohodki OZZ v letu so bili sledeči:

Kotizacije in prispevki:		
1. Prispevki kmetijskih delovnih združb	249.674.—	din
2. Prispevki kmetijskih združb	4.205.130.—	din
3. Prispevki podjetij OZZ	6.388.397.—	din
4. Ostali dohodki	165.611.—	din
Skupaj	11.008.812.—	din

Prispevki združb in posestev za vzdrževanje živinorejskega sveta pri OZZ Ptuj 137.000.— din

Skupni dohodki 11.145.812.— din

V skupnem obračunu razhodkov in dohodkov ima Okrajna zadruga zveza za leto 1953 višek dohodkov v znesku 1 milijon 599.068.— din, to se pravi, da so za ta znesek dohodki večji od izdatkov.

Kmetijske zadruge so obračunale kotizacijo za OZZ za leto 1953 od prometa in to 0,5%, in za Glavno zadrugo zvezo 0,05%, kar znaša kot že omenjeno, 4.205.130.— din.

Podjetja OZZ pa so prispevala kotizacijo po odločbi OZZ, in to:

1. Trg. podj. OZZ — odkup poljskih pridelkov	1.530.458.—	din
2. Podjetje »Vinarska zadruga« Ptuj	312.544.—	din
3. Trgovsko podjetje »Les« OZZ Ptuj	1.528.020.—	din
4. Mlekarna OZZ Ptuj	823.334.—	din
5. Podjetje »Vinarska zadruga« Ormož	233.686.—	din
6. Obrtna podjetja OZZ Ptuj	1.595.737.—	din
7. Trgovsko podjetje OZZK v likvidaciji	65.435.—	din
8. Založna klet OZZ v likvidaciji	173.636.—	din
9. Strojne delavnice OZZ Ptuj	104.138.—	din
10. Trgovsko podjetje OZZ — odkup živine	21.409.—	din
Skupaj	6.388.397.—	din

Med temi zneski, ki so jih prispevala podjetja, je všteta tudi kotizacija za Glavno zadrugo zvezo Ljubljana, in to od prometa 0,05%, kar znaša skupnem znesku 120.090.— din.

USTVARJENE KOMISIJSKE RAZLIKE

Podjetja so v preteklem letu ustvarila komisijske razlike, in to:

1. Obrtna podjetja OZZ Ptuj	100.000.—	din
2. Trgovsko podjetje »Les« OZZ Ptuj	4.752.485.—	din
3. Mlekarna OZZ Ptuj	356.213.—	din
4. Podjetje »Vinarska zadruga« Ptuj	268.070.—	din
5. Podjetje »Vinarska zadruga« Ormož	898.514.—	din
6. Trg. podj. OZZ — odkup poljskih pridelkov	121.714.—	din
Skupaj	6.496.996.—	din

Te razlike bodo uporabljene v investicijske namene podjetij in OZZ.

Zelo pestra problematika dela OZZ, njenih podjetij, kmetijskih združb ter kmetijske proizvodnje sploh bo brez dvoma podlaga za plodno diskusijo na obnem zboru. Na podlagi te diskusije bodo sprejeti ustrezni sklepi v cilju nadaljnje krepitve kmetijskeke zadruga zveze ter dviga in modernizacije naše še vedno zaostale kmetijske proizvodnje

Uprava OZZ Ptuj

Tudi podjetja OZZ služijo pospeševanju kmetijske proizvodnje

KMETIJSKO GOSPODARSTVO OZZ VURBERK-PLACAR

Gospodarstvo je bilo ustanovljeno leta 1952. Leta 1953 so mu bila priključena zemljišča Lesno-industrijskega podjetja Maribor ter bivše kmetijske delovne zadruge Placar. Od 1. julija 1953 je posestvo samostojno podjetje Okrajne zadruga zveze s samostojnim knjigovodstvom ter upravnim vodstvom. Posestvo obsega 95 ha obdelovalnih površin, z dodeljivijo zemlje zemljiškega sklada pa se je povečalo na 150 ha obdelovalne zemlje.

Posestvo je bilo ustanovljeno z namenom, da se uredi obrati, ki bodo vzor napredne kmetijske proizvodnje v tem predelu Slovenskih gor, kar pa ni bilo tako lahko, ker je bilo potrebno najprej obnoviti razpadajoče in zapuščene zgradbe. Hlevi na obratu Placar so adaptirani in prilagojeni potrebam napredne živinoreje. Hlevi imajo kapacitete 50 glav goveje živine. Poleg adaptacije v hlevu je zgrajen tudi silos kapacitete 75 m³. Hlev je v glavnem že zasaden, ker je bilo nabavljenih 40 rodovniških krav simentalске pasme. Mlada živina se vzreja v obratu na Vurberku, kjer so za to naravnost idealni pogoji.

Gospodarstvo je pričelo tudi s širokopotezno obnovo. Na obratu Vurberk je v teku obnova 8 ha vinogradniške površine in je od tega v lanskem letu zrigolano 4 ha po terasnem načinu, prav tako pa že v lanskem letu tudi zasajeno 1½ ha najboljših sort vinske trte. Ostala zrigolana površina 2½ ha bo zasajena šele to pomlad, ker je v lanskem letu primanjkovalo trsnega materiala. Z nadaljnjo obnovo vinogradov se bo nadaljevalo vsako leto. Prav tako je v teku ureditev 3 ha sadne plantaže srednjedeblnih jablan na obratu Placar.

Osnovna sredstva posestva znašajo 108.911.421.— din. Dohodek proizvodnje v preteklem letu je znašal 6.851.149.— din, dočim so materialni stroški s plačili in družbenimi dajatvami znašali 7.782.256.— din, kar pomeni 931.107.— din finančnega neuspeha v preteklem letu.

Odkod ta finančni neuspeh? Posestvo je prevzeto v skrajno zapuščenem stanju. Na obratih ni bilo potrebnega orodja, zgradbe so zahtevale takojšnja popravila, sadovnjaki so bili skrajno zapuščeni in okuženi po škodljivcu, vprežne živine in opreme ni bilo, poleg tega pa je bila še vrsta drugih izdatkov, ki so šli v breme obratnim sredstvom, s čimer je močno utrpel prikaz dohodka proizvodnje. K tem izrednim izdatkom, brez katerih proizvodnje ne bi mogli nadaljevati, so se pridružile še elementarne neizdatke, in sicer slana ter toča. Pozeba je vzela 80% vinskega pridelka in 100% sadnega pridelka.

Z ozirom na izredno dobre proizvodne pogoje bo posestvo v teku desetih let obnovilo vse prikladne vinogradne in sadjarske površine. Na obratu Vurberk bo v tem razdobju obnovljenih 11 ha vinogradov na najmodernejši — terasni — način, ki bo omogočal mehanizirano obdelavo. Prav tako bo obnovljenih ca. 10 ha sadovnjakov. Poleg obnove nasadov pa bo izvršenih več melioracij zamočvirjenih travnikov na obratu Placar, s čimer bo izboljšana krmska baza.

V živinoreji se bo izvajala selekcija simentalškega goveda in bo obrat Placar pravzaprav služil kot selekcijska postaja simentalškega goveda za ta živinorejski okoliš.

Posestvo bo v doglednem času postalo vzorno socialistično kmetijsko gospodarstvo tako v vinogradništvu in sadjarstvu kot tudi v živinoreji.

VINARSKA ZADRUGA PTUJ

Ustanovljena je bila 1. julija 1953. Posluje kot samostojno gospodarsko podjetje.

V področje podjetja spada: odkup in kletarjenje vinskega pridelka zadržnikov, vinogradništvo in trsnicarstvo. Odkupljenih in vkletanih je bilo skupaj 490.267 litrov vinskega pridelka, torej enaka količina kot v letu 1952. Finančni uspeh kletarstva je v lanskem letu bolj skromen, vendar še pri-

meren. Komisijska razlika je na dan 31. decembra 1953 znašala 309.846.— din neto. Po skupnem posvetovanju med okrajem in Okrajno zadrugo zvezo se je v Mestnem vrhu izbralo in določilo primerno vinogradniško zemljišče za ureditev matičnih vinogradov selekcioniranega materiala v svrhu pridobivanja cepičev za lastne trsnice. To posestvo obsega 40 ha vseh površin. Prevzem je izvršen 1. oktobra 1953. Rigolano so že večje površine, zasajen je 1 ha matičnjaka, v letošnjem letu pa se bodo matičnjaki še povečali in prav tako bodo zasajene večje površine z visoko selekcionirano uvoženo trto naših najboljših sort. Tako bo obrat že v kratkem času postal baza za pridobivanje najboljšega trsnega materiala, ki nam bo potreben pri obnovi vinogradništva ptujskega okraja.

Trsnica je na Bregu in že v letošnjem letu bo cepljenih 250 tisoč kosov. Izredno ugodni pogoji proizvodnje trsnega materiala ravno na tem področju so porok uspeha. Zato bo trsnica v bodočih letih še razširjena, za kar si podjetje prizadeva pridobiti še vsaj 5 ha zemljišča.

Objekt na Mestnem vrhu in trsnica na Bregu nista neko čisto pridobitno posestvo, ker je njun namen služiti za osnovo obnove vinogradništva v ptujskem okraju.

Podjetje upravlja strokovno zelo sposoben kolektiv, ki je posredno angažiran tudi pri obnovi vinogradništva ptujskega okraja.

Podjetje ima v svojem nadaljnjem razvoju zelo obširne načrte: organizirati vinarске odseke kmetijskih združb, da bo v bodoče ves vinski pridelalek zajet ob trgatvi in vkleten v tehnično organiziranih kleteh. Le na ta način bo mogoče tudi zbirati denarne rezerve, ki bodo uporabljene za trsničarsko proizvodnjo, s čimer bo lahko urešeni načrt podjetja za obnovo in s tem posredno tudi efektivno delo vinarških odsekov kmetijskih združb pri obnovi vinogradništva. Brez pravega smotra bi bilo vse prizadevanje, da se ustvari dragocena baza za obnovo, če bi vinski pridelalek šel po prekupčevalskih poteh v razne smeri, brez haska za skupne koristi. Sodelovanje vinarških odsekov KZ je zato odločujočega pomena.

VINARSKA ZADRUGA ORMOŽ

Začela je poslovati 1. julija 1953 na ta način, da je prevzela vse aktivno in pasivno premoženje bivše Vinarske zadruge z o. j. v Ormožu.

Upravni odbor podjetja je usmeril poleg trgovske in kletarske dejavnosti svoje poslovanje še v pospeševalno službo in si zagotovil potrebna zemljišča za napravo matičnjakov in trsnice. Ze v lanskem letu je pridelal 50.000 ključev, matičnjak pa bo letos povečan na 2,60 ha.

Vsled pomladanske pozebe je bil odkup vinskega pridelka slabši. Odkupljenih je bilo le 46 vagonov mošta v vrednosti 58 milijonov dinarjev. Računski zaključek izkazuje 694.000.— dinarjev prebitka, ki je prenesen v sklad za samostojno razpolaganje, prav tako pa je ustvarjena komisijska razlika v znesku 898.000.— din.

Podjetje je imelo v glavnem težave zaradi količinsko izredno slabe letine v tem vinogradniškem področju ter je le s skrajnim naporom uspelo ustvariti potreben plačni fond in pokriti ostale izdatke. Podjetju bi bil potreben še večji investicijski kredit za dokončanje začete gradnje skladišča in polnilnice.

ZADRUGA MLEKARNA

Podjetje se peča z odkupom in predelavo mleka. V preteklem letu je odkupilo 1.747.000 l mleka v nabavni vrednosti 29 milijonov dinarjev. Od te količine je 60% odprodano kot konzumno mleko v razne industrijske centre, ostanek pa je predelan v mlečne proizvode. Mlečni proizvodi podjetja so

cenjeni, vendar pa so bile težave pri predelavi že pri dosežanih količinah odkupljenega mleka zaradi premajhnih kapacitet mlekarskih strojev, predvsem v sirarni.

Da bi v tekočem letu oziroma v bodoče ne bilo več teh problemov in težkoč, je delavski svet sklenil preusmeriti obrat v proizvodnjo kazeina. Razen tega je delavski svet sklenil odkupiti zgradbo, v kateri se že nahajajo obratni prostori, in jo z dozidavo razširiti. Tako bi se mlekarna povečala vsaj na kapaciteto 20.000 litrov mleka dnevno. V ta namen je podjetje najelo 72 milijonov dinarjev investicijskega kredita, od katerega bo porabljeno za gradbena dela 24 milijonov, za nabavo strojev in opreme pa 48 milijonov dinarjev.

Podjetje ima na svojem zbirnem področju 170 zbiralnic mleka, katere pa niso vključene v kmetijske zadruge. Prvenstvena dolžnost mlekarnice in kmetijskih združb bo, da se tudi zbiranje mleka organizira izključno potom živinorejskih odborov kmetijskih združb, kar bo brez dvoma v obojestransko korist.

Doseženi bruto promet je bil 51.341.000.— din. Neto dohodek 7.120.925.— din, od tega so doseženi zasluški 4.450.578.— din ter obračunana amortizacija 2.670.347.— din. Vplačana amortizacija v letu 1954 1.741.000.— dinarjev. Vrednost osnovnih sredstev znaša 29.432.000.— din. V podjetju je zaposlenih 33

Nekaj iz finančnega poslovanja Okrajne zadruga zveze Ptuj v letu 1953

1. KNJIGOVODSKA ORGANIZACIJA

Uprava Okrajne zadruga zveze Ptuj je poslovala v letu 1953 kot ustanova z lastnim finansiranjem. Knjigovodstvo uprave OZZ je do 30. junija vodilo tudi Kmetijsko posestvo OZZ (Vurberk in Placar), ki pa se je z navedenim datumom osamosvojilo ter nastavilo lastno knjigovodstvo. Konec leta 1953 so poslovala poleg uprave s samostojnim knjigovodstvom še sledeča podjetja:

1. Trgovsko podjetje OZZ — odkup živine;
2. Trgovsko podjetje OZZ — odkup poljskih pridelkov;
3. Podjetje »Vinarska zadruga« Ptuj;
4. Podjetje »Vinarska zadruga« Ormož;
5. Mlekarna OZZ Ptuj;
6. Obrtna podjetja OZZ Ptuj;
7. Strojne delavnice OZZ Ptuj;
8. Trgovsko podjetje »Les« OZZ Ptuj;
9. Kmetijsko posestvo OZZ Ptuj.

V smislu sklepov občnih zborov je Okrajna zadruga zveza lastnica vseh osnovnih sredstev, kolikor ne gre za splošno ljudsko premoženje. Evidenca osnovnih sredstev se vodi po podjetjih tudi na OZZ.

Vsa so upravno in finančno samostojna, imajo svoje tarifne pravilnike, delavske svete, upravne odbore ter poslujejo po principu kot državna podjetja.

2. FINANČNO STANJE OZZ PTUJ — UPRAVA

Osnovna sredstva

Po zaključnem računu za leto 1953 poseduje Okrajna zadruga zveza osnovna sredstva v vrednosti 27.336.798.— din in jih uporablja sledeče:

osnovna sredstva v uporabi OZZ	3.439.141.—	din
osnovna sredstva, dana združbam v uporabo	22.890.384.—	din
osnovna sredstva, dana podjetjem	1.017.273.—	din
Skupaj	27.336.798.—	din

Amortizacijski skladi OZZ so znašali v začetku leta 418.283.— din, tekom leta je bilo vplačano na račun amortizacije 825.742.— din

Skupaj 1.244.025.— din

Tekom leta je OZZ iz amortizacijskih skladov nabavila kmetijske stroje v vrednosti 1.053.810.— din

stroški, obrestni plačilnega prometa 1.673.— din

Stanje amortizacijskih skladov konec leta 188.542.— din, ki bodo izkoriščeni v tekočem letu.

Skladi OZZ na dan 31. dec. 1953 so znašali 542.087.— din in sicer:

sklad za napredek živinoreje	182.189.—	din
rezervni sklad	274.095.—	din
sklad za dvig poljedelstva	59.775.—	din
sklad za dvig sadjarstva in vinogr.	26.028.—	din

Med letom 1953 so bila iz skladov črpana naslednja sredstva: